

"Proletarec"
je delavski list
za misleče
čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

GLASILO
PROSVETNE
MATICE
J. S. Z.

ST. — NO. 1292.

Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL., 16. JUNIJA (JUNE 16,) 1932.

Published weekly at
2425 W. 26th St.

LETO — VOL. XXVII.

DENARNI MOGOTCI PRIPRAVLJAJO NASILNE ZAKONE

STRAH PRED DELAVSTVOM ZARADI VEĆANJA GOSPODARSKIH POLOMOV

Naredbe proti tujerodcem.—Medvojni izjemni zakoni
so še v veljavi.—Nezadovoljnost s kongresom

Nezadovoljnost ljudstva raste v toliki meri, da postaja oblastnike strah. Obljubljano povračilo "prosperitete" se ne uresničuje. Tovarne kar naprej odslavljajo delavce in ostalim še vedno znižujejo plače. Toda vlada joči o tem dejstvu zelo malo govore, pač pa toliko več o prohibiciji.

Kapitalistično časopisje po svojem tajnem sporazumu s socialistično stranko kolikor največ more ignorira in ob enem doži za povzročitelja gospodarske krize v Avstraliji, Angliji in v Evropi sploh "socialistično politiko". Takozvane progresivne kongresnike in senatorje v Washingtonu zmerja z "rdečkarji", "socialisti" in "komunisti" ter jih doži, da so največ krivi visokih davkov, bankrotov in krize, "ker se u-mešavajo v privatni biznis."

Isto časopisje prinaša dolga poročila o komunistih, četudi včasih v resnih poročilih priznava, da ne tvorijo komunisti kot stranka "ameriškim institucijam" nikake nevarnosti in da je njih stranka jako majhna. Ali kapitalistična propaganda porablja komuniste za strašilo, s katerim prebujajo duh "ameriškega patriotizma" iz dremavice. Ko ga enkrat zdrami in nahujša, se bodo spet ponudili v stotisočih, kakor so se med vojno, v pomoč vladati, za zatiranje "prevratnih" elementov in "foreignerjev".

Dalje se kapitalistični tisk po dogovorjeni taktiki zelo jezi nad kongresom, ker ni sprejel do pike take davčne predloge kakor jo je predlagal Hooverjev kabinet z odobritvijo kapitalistov, in ker se v bojazni za mandate zateka preveč poslancev h kritiziranju privatnih interesov. Zatem so začeli objavljati sugestije, da naj kongres nekaj časa prestatne s svojim neodločnim postopanjem ter gre na počitnice, namesto njega pa naj dobi izjemno moč poseben koalicijski odbor, ki bi pod predstvom Hooverja uvajal navedbe, kakršne so deželi (s tem mislijo le kapitaliste) najbolj potrebne. To so prvi znaki, iz katerih je razvidno, da se bodo ameriški kapitalisti poslužili v svojo varnost odločnih fašističnih sredstev, ako se jim ne posreči ustaviti gospodarskih polomov in bo nezadovoljnost ljudstva naraščala.

Medvojni izjemni zakoni, kot

npr. espionažna postava je še v veljavi. Istotako več drugih, poleg federalnih pa imajo še posamezne države svoje antisindikalistične ter druge reakcionarne zakone, katere se lahko prične strogo izvajati.

Dne 6. junija je zbornica poslancev v Washingtonu sprejela brez kakšnega oglašanja ali večjega šuma postavbo, ki je navidezno naperjena največ proti tujerodnim komunistom. Odložili so vse drugo in vzeli v razpravo Diesovo predlogo, katera določa, da sme vlada izgnati iz Zed. držav vse tujerodne komuniste. Te postavbe ne bi bilo prav nič treba, ker so slične navedbe že zdaj v veljavi, toda besedilo zakona je tako, da zadene vse radikale. Kadar se bi zdelo reakciji "potrebno", bi na podlagi take postavbe začela z veliko sistematično "patriotično" propagando proti "rdečkarjem", kot je storila npr. med vojno in rušila socialistično stranko. Diesova predloga namreč določa, da je propagiranje za javno lastništvo "komunizem". Proti tej določbi, ki bi dala vladi moč provocirati vse nedržavljane radikalnega mišljenja in držati nad njimi Damoklejev meč deportacije, je govorilo več kongresnikov, najbolj še kongresnik LaGuardia iz New Yorka, toda je bila sprejeta z veliko večino. Da-li postane pravomočen zakon, je seveda drugo vprašanje.

Socialistična stranka planira in že vodi veliko agitacijo, da zgradi v boju z reakcijo ogromno delavsko politično in ekonomsko silo. To je edino sredstvo, s katerim se ljudski interesi lahko zavarujejo pred grožnjo s fašizmom navdano reakcijo.

ŠELE PO DOLGEM ČASU —300 MILIJONOV V POMOČ BREZPOSELNIH

Končno vendarle, prvič po treh letih krize, je določil kongres kar tri sto milijonov v pomoč ljudstvu, ki je zaradi nezaposlenosti v bedi. Teh tri sto milijonov vlada ne bo razdala za bohotonaj, nego so le na razpolago posameznim državam, ki si od te vsote lahko določeni deleži vzamejo na posodo. Država Illinois lahko dobi od teh tri sto milijonov 18,000,000 in druge države istotako sorazmerno po prebivalstvu. Vsaka bo morala vsoto vrniti in plačevati po 3% obresti. Vsak gospodar bo moral v aplikaciji za posojilo dokazati, da so državna sredstva pri kraju, občine brok in da je posojilo nujno potrebno.

Ako se pomisli, da dolguje čakaški okraj 30 milijonov dolarjev samo na plačah svojemu učiteljskemu osebju in drugim mestnim delavcem, potem si lahko vsakdo predstavi, kako malo bo zaleglo posojilo osemnajstih milijonov.

RAZLIKA MED "MOBILIZACIJO" L. 1917-18 IN 1932



Po vstopu Zed. držav v svetovno vojno so se ameriški mošje in fantje topli za demokracijo, samoodločevanje narodov, za odpravo vojen in take lepe stvari, drugi pa so se vezali v kampah v enak namen. Vsaj tako je zatrjevala vlada. Govorniki so tem vojakom pripovedovali, da jih dežela nikdar ne pozabi. Obljubovali so jim gradove v oblakih in na zemlji. Po povratku so mnogi vojaki izprevideli, da je v teku vojne, ko so oni tvegali življenje na bojišču, postal marsikateri "patriot" na račun klanja bogataš, in da so milijonarji z dobavljanjem vojnih naročil od ameriške in drugih vlad zelo pomnožili svoje milijone. Vojaki so se vsled tega jezili, a tolažili so jih s paradami, z bonusom in drugimi privilegiji, ki so se glasili več ali manj mikavni. V tej krizi je nemalo bivših vojakov prišlo v težko pomanjkanje in spomnili so se z nova medvojnih obljub ter dvignili velik vik za bonus. Hočejo vsega takoj, ne šele čez nekaj let. Hoover je dejal, da to ne gre in veliki listi trdijo isto. Bivši vojaki se niso dali odgnati. Zasedli so truke in tovarne vlake in se napotili v tisočih v glavno mesto, da povedo kongresnikom svojo zahtevo ustmeno. O njihovem potovanju in sprejemu v Washingtonu smo poročali v prejšnji številki. V tej ni k stvari česa dodati. Veterani čakajo, grize, prišlo je že do malih prask med njimi in oblastjo, šef policije v Washingtonu jih sili domov, a pravijo, da hočejo dočakati bonus, ki pa ga še ne dobe tako kmalu. Na tej sliki vidite detroitsko skupino bivših vojakov, ko je odšla v Washington.

ZA MILITARIZEM SE TROŠI VEDNO VEČ VZLIC KRIZI

Za vzdrževanje armade in morarice ni škoda milijonov, toda bilo bi jih škoda za financiranje javnih del.

Senat je dne 9. junija odobril nadaljnjih 390 milijonov za nabavo potrebnih vojnemu departamentu in za financiranje njegovih aktivnosti, "katere niso vojaškega značaja".

Dan pozneje je isti senat dovolil malo vsoto \$300,000,000, od katere si posamezne države lahko vzamejo na posodo v pomoč družinam nezaposlenih delavcev. To je vse, kar je odobril ves čas krize v ta namen.

Za militarizem ni škoda milijonov, toda za konstruktivna dela, pri katerih bi dobili zaslužek stotisočeri delavci, pa je po trditvi vlade in predstavnika kapitalističnih interesov potratu denarja, dasi ne bi bil vržen proč, kakor so vrženi vsi milijoni, katere se troši v pripravih za rušenje in klanje.

Socialistična internaciona- la o Rusiji in Japonski

Na eni svojih poslednjih sej je eksekutiva socialistične delavske internacionale izdala manifest, v katerem svari proletarijat pred nevarnostjo nove svetovne vojne. Obsodila je z vso odločnostjo japonski militarizem in izjavila, da v slučaju japonske invazije v sovjetsko Rusijo bo mednarodno socialistično delavstvo stalo na strani Rusije in ji pomagalo ne le moralno nego na vse druge mogoče načine.

PAPIRNATA VREDNOST BONDOV ZNIZANA VEČ MILIJARD DOLARJEV

Spekulacijska Amerika včasih dvigne na svoj newyorški borzi vrednost delnicam in bondom za milijone in milijarde, kar je storila v sanjavih dneh "prosperitete" pred nekaj leti, potem pa se dogodi krah, kakršen je v omotični, vratolomni spekulaciji neizogiben, in papirnata vrednost delnic se zniža za milijarde. Ljudem, ki so delnice pokupili po visoki ceni, skopne prihranki kar preveč noči. Razliko spravijo velike ribe, ker je staro pravilo, da velike ribe žro majhne. Tudi raznim bondom je šla cena silovito navzdol. Meseca maja so se cene bondom na newyorški borzi znižale zopet za dve milijardi dolarjev.

Thomas bo govoril na ra- dio 18. junija

Socialistični predsedniški kandidat Norman Thomas bo govoril o predmetu "Kaj je, in kaj ni socializem" v soboto 18. junija ob 6:30 zvečer, vzhodni standard čas, ali ob 5:30 zvečer, centralni standard čas. Njegov govor se bo čulo iz sledečih radio postaj: WJZ, New York; WBAL, Baltimore; WBZ and WBZA, Boston-Springfield; WHAM, Rochester; KDKA, Pittsburgh; WGAR, Cleveland; WJR, Detroit; WLW, Cincinnati; KWK, St. Louis; WREN, Lawrence, Kans.; KOIL, Council Bluffs; KWCR, Cedar Rapids.

Plače rudarjev v Wyo.

Premogarji v Wyomingu so sprejeli 20 odstotkov znižanja plač. Do 1. junija je bila u-nijska plača za dele v rovih \$6.72.

POMOČ OBRAMBI RUDARJEV V KY. NUJNO POTREBNA

General Defense Committee apelira za prispevke v pomoč obsojenim in obtoženim premogarjem v Ky.

Premogarja Hightower in Jones, oba aktivna unijska odbornika, sta bila lani v Kentuckiju obsojena v dosmrtno ječo, ker ju je sodišče pod vplivom kompanij proglasilo krivim izgredev, katere so v resnici povzročili kompanijski slugerji ne pa stavkarji. V boj jih je bilo takrat par oseb ubitih in zato pride pred poroto nadaljnih 40 premogarjev. Za eno izmed obtožencev zahteva državni prosekutor smrtno kazen.

Obrambo za vse te rudarje vodi General Defense Committee z uradom v Chicagu. To je edina od obtožencev pooblaščen organizacija za nabiranje prispevkov v obrambni fond. Podpira tudi družine tistih rudarjev, kateri so v zaporu, in one, ki jih preganja lokalna oblast, dalje najema zagovornike in vodi propagando v obrambo obtožencev. General Defense Committee ima odobritev in sodelovanje socialistične stranke. Ker kolektaj v imenu rudarjev v Kentuckiju po raznih krajih Amerike tudi komunisti, je dobro, da delavci vedo, komu naj dajo svoje prispevke, da bodo v resnici porabljeni v prispevani namen.

KAMPANJSKI FONDI.

Kapitalist, ki prispeva demokratu ali republikancem stotisočake v kampanjski fond, stori to radi svojih interesov.

Program soc. stranke v kampanji 1932

Iz polomov v nov ekonomski red.

Kapitalistični sistem se kruši in gazi bolj in bolj v kaos. Socialistična stranka je to neizogibno razpadanje že dolgo prekovala. V prošli kampanji je svarila ameriško ljudstvo pred rastočo nesigurnostjo in predlagala program, ki bi obvaroval milijone pred sedanjo agonijo, če bi ga bili sprejeli.

Danes se v vseh ameriških mestih bori sto in stotisoče nezaposlenih s pomanjkanjem in bedo, medtem ko tovarne počivajo in živila ter druge potrebščine trohne v zalozah. Milijoni iščejo delo brez uspeha, medtem ko so drugi milijoni le deloma uposljeni.

Brezposelnost in beda sta neizogibno zlo v sedanjem sistemu. Mala skupina lastuje industrije. Mnogi delajo. Mezdni delavec in farmar sta prisiljena dati pretežni del svojega produkta tej mali skupini. Njima puste komaj toliko, da se preživljata.

Vzroki bogastev na eni ter bede na drugi strani.

Moderna tehnika omogoča ogromno masno produkcijo. Blago zadržaja v skladiščih, ker delavci in farmarji ne dobe dovolj, da bi ga pokupili. Te povzroča odslavljanje delavcev, nato še večje omejitve obratov in marsikateri docela prestatne. Stevilo nezaposlenih se večja. Ljudstvo je vrženo v paniko. S svojimi prirodnimi viri, masinerijo in izvežbanimi delavci je ta dežela v stanju nuditi sigurnost in blagostanje vsemu prebivalstvu, toda mesto tega se reži milijonom glad in obup v obraz.

Kapitalizem ne prinaša samo ogromne ekonomske polome, nego tudi silovit razredni boj. Vrhutega ima v sebi trajno nevarnost za vojne zapletljave v lokaliziranem in svetovnem obsegu. Tekma kapitalističnega razreda za trge, na katerih bi razpečala odvise zaloge, in za investicije, je bila temeljni vzrok svetovne vojne. Danes goji isto politiko in se opira na isti militarizem. Če se ga ne zajezi, je nova vojna neizogibna.

Edino ako se delavci in farmarji organizirajo v unije, v kooperative in pred vsem v svoji politični stranki, se lahko rešijo pred popolno ekonomsko katastrofo in se osvobodijo bede, nesigurnosti, brezposelnosti, vojne in kapitalističnega sistema.

Kapitalizem ne nudi ljudstvu nikake rešitve.

Republikanska in demokratska stranka, obe pod kontrolo velikih industrialcev in finančnikov, nimata nikakega načrta za rešitev ljudstva iz njunega poloma. Njun glavni namen in želja je, v sedanji krizi pomagati železniškim magnatom, bankirjem in insurance kompanijam.

Socialistična stranka je danes ena stranka delavcev, katere program bi odstranil vzroke razrednega boja, iztrebil razred (Nadaljevanje na 3. strani.)

NOMINACIJSKI CIRKUS REPUBLIKANSKE IN DEMOKRATSKE STRANKE

Hoover spet nominiran.—Prodajanje sedežev.—Demokratje iščejo Mojzesa.—Stekanje stotisočakov

Ta teden ima v Chicagu nominacijsko konvencijo republikanska stranka, katero je sklicala z velikim pompom in s pomočjo kapitalističnega časopisja obeh strank "vzbudila zanjo potrebno pozornost". Glede predsedniškega kandidata je bilo v najprej določeno, da se Hoover ponovno nominira.

Federalni uslužbenci, republikanski politični uradniki in patisti, ki žele postati, so napolnili konvencijo dvorano v tisočih in vpili svoji stranki in svojemu kandidatu "hura", godba je igrala in oratorji so se kosali, kdo bo imel lepši govor o veličini republikanske stranke, o njenem Lincolnu, in o Hooverju, ki je največji predsednik v največji krizi.

Za ves ta cirkus so morali udeleženci razen delegatov in časniških poročevalcev ter povabljenec plačati visoko vstopnino. Vstopnice, veljavne za ves čas zborovanja, so stale od \$17 do \$22, vstopnice za vsak dan posebej pa od \$3.40 do \$8. Poročali so, da so vse vstopnice prodali. Chicago Stadium, kjer se je konvencija vršila, ljudstvo celo plača vstopnino, ima 20,000 sedežev in tako je da jo "gleda".

konvenciji odbor svoj cirkus dobro prodal, poleg tega pa so bogati Cikažani in mestna občina prispevali par sto tisočakov za pokritje stroškov. Dasi je ekonomski problem danes najvažnejši, in je že od davna, je mašina republikanske stranke posvečala vso pozornost le vprašanju — prohibicije. Čemu —? Zato, da so s tem neuko ameriško ljudstvo odvrnili od razmišljanja, kakaj Hooverjeva stranka nič več ne govori o "pohani piški v vsaki ponvi" in o "brezprimer-ni prosperiteti".

V svoji platformi republikanska stranka mnogo obljubljuje, ali vsaj besede se glase tako, kot da mnogo obljubljuje, ali obvezana ni storiti za ljudstvo ničesar in ne bo storila, kakor ni v prošlosti.

Teden po tej konvenciji se cirkus ponovi v isti dvorani pod firmo demokratske stranke, ki pa bo živahnější vsled tekme za predsedniško nominacijo. Razen te je tudi za demokrate vprašanje prohibicije "najvažnejši problem". Taka je pač kapitalistična politika, in ljudstvo celo plača vstopnino, ima 20,000 sedežev in tako je da jo "gleda".

Prečitajte
program
socialistične
stranke,

priobčen v tej
številki na

1. in 3. strani

Slabi časi in delavski tisk

Medtem, ko je dobri dve leti nazaj še vse kapitalistično in lakajsko časopisje lagalo o prosperiteti, "katere v tej deželi ne more ničesar omajati", je socialistični tisk že leta 1928 SVARIL delavce, da naj ne nasedajo praznim obljubam, da naj se ne dajo varati propagandi za "pivo" in Hooverjevi "prosperiteti", nego naj glasujejo tako, kakor bo njim v korist, kajti NA PRAGU JE KRIZA. Štiri leta je od tega.

Glasovali so, kot so jim naročili s spretno kampanjo kapitalisti. Potrošili so v agitaciji za Smitha in Hooverja nad dvajset milijonov dolarjev, in ker med republikanci in demokrati ni razlike, trošijo toliko milijonov zato, da zbegajo volilce in jih odvrnejo od stranke, ki resnično zastopa ljudske interese.

Ljudje, ki trdijo, da ameriško delavstvo ne bo nikoli imelo SVOJE stranke, trdijo to, KAR ŽELE kapitalisti. Zato so deležni oglasov in podpór, zato morejo kakega svojega človeka spraviti po lestvi navzgor—vse NA STROŠKE NEMISLEČEGA delavstva.

Socialistični tisk je bil z delavstvom v VSAKEM slučaju—in "dobrih" in "slabih" časih. Povprečen delavec to zelo slabo vrača. V "dobrih časih" se odreka delavskemu listu z izgovorom, da mu ni nič hudega in da je vsakdo "samo zase", v "slabih časih" pa se izgovarja na—slabe čase in zahteva, da naj mi kaj naredimo zanj—pa nam bo verjel itd.

Ako ne bi bilo še toliko stotisoč takih delavcev, ne bi kapitalistični tisk vodil vso deželo za nos, ne bi bila mogoča korupcija kakršna je razpačena v tej deželi, in Zedinjene države ne bi bile BREZ SOCIALNE ZAKONODAJE, ki so v tem oziru izmed vseh industrialnih dežel na svetu NAJBOLJ nazadnjaške.

Delavci, negujte SVOJE liste! CITAJTE jih, ker ne izhajajo radi profita, kakor kapitalistični, nego radi vas, in branijo vaše interese v "dobrih" in slabih časih. Porabite vsako priliko za širjenje "Proletarca".

Po zboru v Milwaukeeju

Parkhill, Pa. — Milwaukee! Vsak zaveden ameriški delavec ali delavka naglašajo s ponosom ime tega socialističnega mesta in zborovanje JSZ se ni moglo vršiti v bolj primernem kraju. Z vidika agitacije so potrebe mogoče večje drugod, a v Milwaukeeju smo dobili zborovalce vtise, katerih ne bomo pozabili in kateri nam bodo v spodbudo v nadaljnjem delovanju za delavsko stvar. Uvideli smo, da reprezentanti delavstva upoštevajo delavce in njihove organizacije — socialistična uprava mesta Milwaukee nas je sprejela toplo in nam nudila ugodnosti kakršnih bi ne bili deležni v nobenem drugem mestu v deželi. Zborovanje samo je potekalo v dobrem redu in sprejeti so bili stvarni zaključki in sklepi. Jaz sem se počutila na tem zborovanju kakor na kaki lokalni seji — skoro vse delegate in delegatice sem poznala osebno, pa ne samo to, tudi med pridnimi in točnimi kuharicami in strežnicami sem imela precej prijateljic in znanj, katerimi sem se srečala in spoznala za časa mojega prvega obiska v Milwaukeeju in West Allisu. In koliko je bilo še drugih znancev, od tu in tam. Rada bi se bila pogovorila s tem in onim, pa je bilo treba misliti na dolžnosti, kajti zborovalci so hoteli, da se zabeleži vsaj nekaj od njihovih razprav in argumentov in so to čast naložili s. B. Novaku in meni — ko bi vedeli kako sva jim bila hvaležna! No, pa dobre volje vključ temu nisva izgubila, ker kaj takega na zboru v Milwaukeeju ni bilo mogoče. Vzlic zaposlenosti skozi čas zborovanja sem vendarle opazovala potek vsega kar se je vršilo okrog mene. Čudila sem se odlikovali domači sodrugi in sodruzičice. Koliko dela in ruda je moralo vzeti preden je bilo vse v pravem redu, pa smo videli kljub temu same zadovoljne, vesele obraze, ki so nam zatrjevali, da smo dobrodošli v njih sredi.

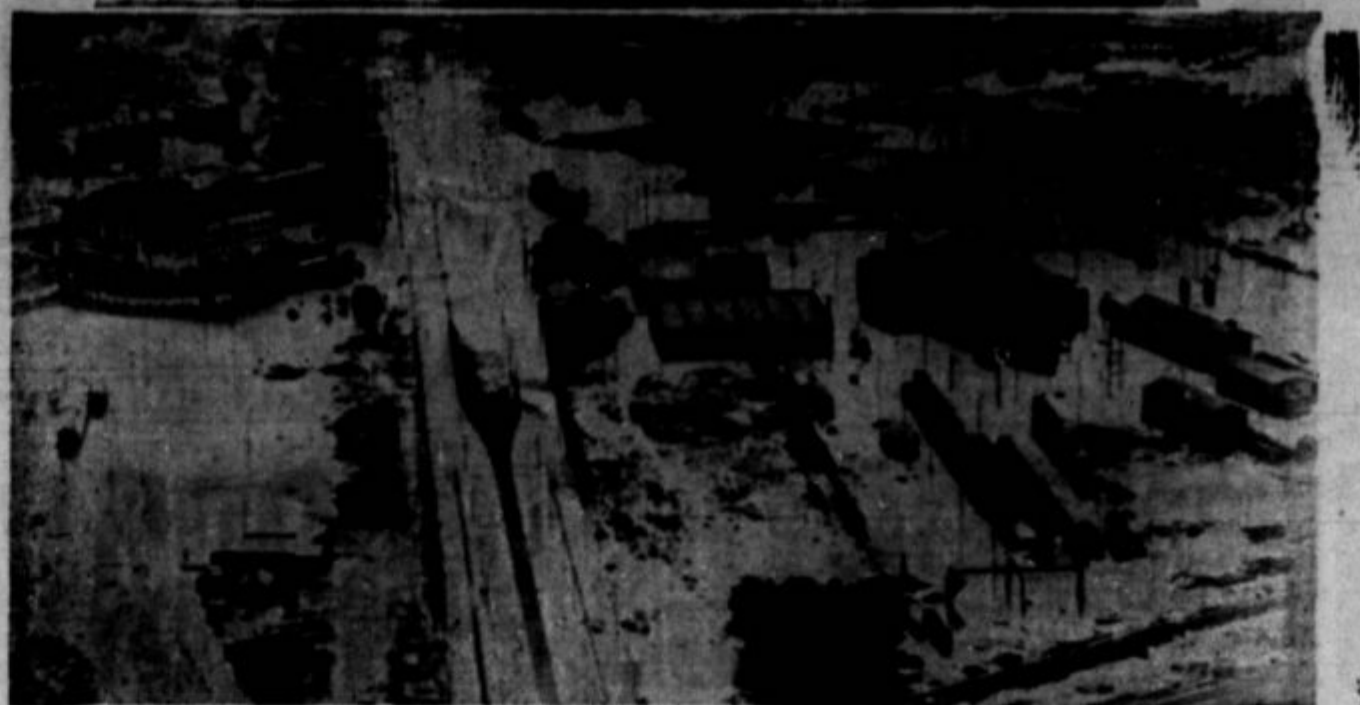
Priredbe, ki so jih priredili sodrugi in sodruzičice v zabavo in počast delegatom in delegatkinjam so izborni izpadle. Uspeli so banketa v soboto večer je bil sijajen. Dvorana polna občinstva, na odru pa zdaj Naprejevci s svojimi izvrstnimi glasovi, zdaj Hedgiejev orkester s petjem in godbo, ki je kar pete privzdigovala in za nameček kupletarji in fotografarji, ki bi bil rad slikal udeležence pa mu je hodil zmirom na pot kupletar, kar je možakarja končno prav pošteno ujezilo, seveda sta se navsezadnje spoznamela in si prav čvrsto stisnila desnice, mi pa smo se nasmajali da le kaj. Tudi govornikov je bilo, kot je na banketičnih navada, na koše, toda nekateri govori so bili izredno dobri, ker v Milwaukeeju imajo pač izvrstne socialistične govornike. Vsi mestni uradniki, ki so bili navzoči so izražali svoje zaupanje nad krasnim upehom večera. "Kdo bi bil pričakoval kaj takega," je vzkliknil šerif Benson preden je nadaljeval svoj ognjevit govor. In res, kdo bi bil pričakoval tako lepega upeha v teh časih krize. V nedeljo smo se najprej nadelali in potem je spet sledila prijetna zabava. Popoldne izlet po mestu pod vodstvom s. Frank Ermenca in šerifa Bensa in zvečer pa koncert, katerega pa žal radi zaposlenosti nisem imela prilike videti skoz in skoz. Ujela sem par točk, ko so pele pevke od "Planinske rože" in moški zbor, ter Puncerjevi dvojčki, ki sta s svojjo "Naš maček je ljubeo imel" popolnoma osvojili občinstvo. Želi sta za svoj ljubeo nastop toliko odobravanje, da sta morali ob koncu programa ponovno nastopiti. Izvrstni dekletci in že zdaj dobri pevki! Tudi "Planinska roža" ima izborne glase in občinstvo jih je tudi primerno nagradilo z navdušenim ploskanjem. Naprejevci so enako bili deležni burnega aplavdiranja in so ga tudi zaslužili. Koncertnemu programu je

bila pridodana tudi kratka komedija v angleščini, katero so predvajali zelo dobro člani mladinskega odseka kluba št. 37. Po programu se je razvila domača zabava, jaz pa sem šla goditi na tipkalni stroj, ker je bilo treba spraviti skupaj del zapisnika za prečitanje na seji naslednji dan.

V ponedeljek, zadnji dan zboru smo bili vsi "busy" cel dan do sedmih zvečer. V kratkih odmorih, ki nam jih je velikodušno privoščil predsed. Olip, smo se malo pogovorili med seboj in pa z raznimi znanci in prijatelji, ker mnogi smo bili pripravljeni za odhod domov še isti večer. Kuharice ta večer niso bile toliko zaposlene, ko je bila enkrat večerja pri kraju in tako je bilo tudi njim mogoče nekoliko pokramljati z delegati in delegatkinjami, za katere so tako imenitno skrbele ves čas zborovanja. Čas pa je bil vse prekratek, tistih par uric je naglo minilo in treba se je bilo raziti. — Jaz sem odšla z željo, da se vrnem kdaj med prijazne milwaukee in west alliske rojake z manj omejenim časom kot sem ga imela na razpologo to pot — tedaj bi se hotela odzvati povabilom od strani rojakin in nekaterih drugih milwaukee sodrugov in sodruzičic in bi skušala malce počitnikovati med njimi — tako pa vseeno, vsem najlepša hvala za izkazano prijaznost in gostoljubnost in posebno še Oblakom, ki so mi nudili zares udobno in prijetno stanovanje.

Pot proti domu je bila dolga, a ni pa bila dolgočasna. Iz Milwaukeeja sem vzela s seboj šop socialističnih časopisov, katere sem na vlaku spravila na dan in prečitovala, pa sta v bližini sedela dva businessmena in se jima je zahotelo družbe. Vljudno sta me vprašala, če smeta pogledati moje časopise, kar sem z veseljem dovolila, ker sem bila radovedna kakšen bo vtis mojih časopisov. No, eden je prišel v tako zadrego, da ni vedel kako

VELIKA POVODENJ V OKLAHOMI



Reka North Canadian je v Oklahomi na več krajih vsled velikih nalivov izstopila ter poplavlja vasi in mesta. Več ljudi je utonilo. Tisoče jih je moralo zapustiti domove.

bi se sploh kaj pogovoril z menoj o vsebini mojih rdečih časopisov, drugi, mlajši, pa je argumentiral z menoj, da je bilo veselje in špas in me končno prosil, da mu dovolim vzeti s seboj The Socialist Campaigner. Prošnji sem kajpakda ugodila, fant se znabit še navduši za socializem, ker ga je, kakor je priznal kapitalizem precej zrahljal finančno. Torej sem agitirala kar na vlaku, ker drugega pač ni bilo kaj početi na tej dolgi, utrudljivi nočni vožnji. Za mojimi družabniki mi je bilo skoro dolgočas, ko so nekje v Indiani in Ohiju izstopili, pa sem si dobila drugo tovarišijo v osebi neke Židovke in sem spet malce poagitirala. To pot je bilo dokaj lahko, kajti ženska se po svoji želji dolgo za nima za radikalizem ozir. socializem. Sprijateljile sva se prav pošteno in zdaj ji dolgujem obisk, ako me kdaj pot zanese v mesto kjer živi.

Tako je šel mimo deveti redni zbor. Ostavil je lepe vtise, poživil voljo do dela in dal zborovalcem priliko videti kaj vse zamore za delavce storiti in doseči socialistična administracija. Videli smo tudi, kako so po ameriških ozir. po milwaukeeških sodrugih upoštevani naši delavni sodrugi in sodruzičice iz West Allisa in Milwaukeeja. Nekaj spodbudnega in razveseljivega je bilo na tem zborovanju z živim zanimanjem podano razpravljanje o združitvi in zbliznanju slovenskih, srbskih in hrvatskih delavcev. Zelja s. Maslacha, Kokotoviča in drugih, da bi drugi zbor videl večjo reprezentacijo od strani srbskih in hrvatskih delavcev se bo brez dvoma vsaj delno izpolnila, če gremo na delo vsi in delujemo vsak po svoji moči in možnosti. Do naših skupnih ciljev vodi stotero poti, izberimo si katerekoli, da le končno dosežemo naš skupen cilj — enotno združenje delavstva v svrhu osvobodjenja izpod kapitalistične mezdne sužnosti.

Anna P. Krasna.

Zahvala klubov št. 37 in 180 JSZ

Članstvo klubov št. 37 v Milwaukeeju in 180 v West Allisu izkazuje vsem onim, kateri so za črka IX. rednega zbora JSZ in v pripravah zanj pripomogli na kakršenkoli način k velikemu uspehu, najiskrenejšo zahvalo. Ta nepričakovani uspeh je bil mogoč le s pomočjo vseh teh številnih postrežljivih rojakov ter rojakin, kateri so drage volje priskočili našemu pripravljalnemu odboru na pomoč z delom, z uslugami, prispevki ali v kakem drugem oziru.

Posebno zahvalo izrekamo vsem onim, kateri so dali na razpolago svoje avtomobile za izlet delegatov, kakor tudi prispevateljem za banket in končnem vsem, ki so kakorkoli izkazali svoje sodelovanje.

Članstvo klubov njihove naklonjenosti ter kooperacije ne bo pozabilo. Izkazali ste s tem delegatom in gostom staro gostoljubnost in složnost milwaukee-westalliske naselbine.

Konvenčni odbor klubov št. 37 in 180 JSZ.

Spartakove beležke

Milwaukee, Wis. — Nova, socialistična vlada južnoameriške republike Čile ima glasom poročil 11 članov, izmed katerih so trije socialisti, dva pa komunisti. Vlada je izdala program, kakršen je v danih razmerah mogoč, toda ameriški komunisti so jo takoj proglasili za izdajalsko — "ker je izdala socialističen program".

Fanatiki predstavljajo duševno nezrelega človeka, toda ameriški komunisti ne zaslužijo niti tega imena, ker se delijo samo v dve vrste — tepce in pa politične demagoge.

Ameriški in angleški kapital imata v republiki Čile okrog dve in pol milijardi vložnega kapitala; ameriški kapital kontrolira ogromne rudokope za industrijo velevažnega nitrata.

Senator Hiram Johnson je v svojem znamenitem govoru pred zbornico dne 15. marca omenil tudi Čilake bonde, katere je pokupilo ameriško ljudstvo in plačalo zanje \$296,112,000, da si jih vrednost znašala takrat samo še \$34,929,553.

Ameriški komunisti zahtevajo seveda običajno diktaturo in zaplembo vsega premoženja. Da bi imela ameriška vojna mornarica v takem slučaju zadnjo besedo, to jih ne briga, kakor jih ne briga dejstvo, da bi Wall street poskrbel za prav imenitno vlado nasilja, ako bi se hotelo vspostaviti proletarsko diktaturo. Sedanja vlada je storila, kar je bilo v danih razmerah mogoče storiti. Mora biti oprezna, da ne da ne Ameriki in ne Angliji povoda za običajno intervencijo.

Tudi za tisto ameriško ljudstvo, ki še lastuje čilske bonde bi ne bilo prijetno izgubiti še ostalih 34 milijonov.

Devetemu rednemu zboru J. S. Z. je bila predložena resolucija zahtevajoč, da se naj prihodnji zbor vrši štiri namesto tri dni. Zelo pametna ideja. Toda da bo prihodnji zbor še uspešnejše, se mora obenem skrajšati čas govorov na pet minut. Marsikateri delegat ima to slabost, da rad izvaja svoj govorniški talent preobširno.

Od mnogih strani se je slišalo na zadnjem zboru opazke glede lahko razumljive agitatorične literature. Seveda so potrebne tudi brosure globoke vsebine, predvsem za stare, v tem nauku že kolikor toliko podkovane člane.

Otroku v prvem razredu ne moremo dati druge ali pete čitanke, temveč mu damo abecednik. Kdor še ne pozna socialističnega nauka, ne bo čital, še manj pa razumel Marksovo knjigo "Delo in kapital". Kdor še veruje v Adama in Evo, ne bo mogel prebaviti Darwinove teorije.

Pred več ko enim letom je socialistični dnevnik Milwaukee Leader, v serijalnih člankih skozi več dni zahteval, naj vlada v Washingtonu čimprej izda za 5 milijard posebnih bondov za obširna javna dela in za direktno podporo brezposelnim milijonom. To pa je bil le glas vpiljočega v puščavi. Sedaj je vlada potom izredno hitro sprejela zakonskega načrta poslanca Garnerja storila tak korak in odobrila poldrugo milijardo.

Ali zdaj je to že prepozno, poleg tega pa je vsota veliko prenižka. Pred dobrim letom je bil položaj popolnoma drugačen in rešitev je bila še mogoča. Brezposelni, kateri bi dobivali redno podporo, bi ojačali in dvignili nakupovalno moč naroda, na drugi strani bi se zaposlilo več ko en milijon delavcev, kar pa bi spet pomnilo štedenje denarja mest in okrajev, katerih dobrodelne blaginje so sedaj že izčrpane. Toda tako je — socialisti so sovražniki domovine in naših več ali manj svetih institucij, in njih program je nesmiseln, dokler ga vladajoči sami ne pričnejo izvajati.

Komunisti so za bonus, socialisti seveda so pa proti bonusu. Toda komunisti so bili tisti, ki so spravili bonus v nevarnost, ker so veteranom skušali vtisniti pečat svoje firme. Daily Worker je prinesel celo sliko voditelja "of the bonus army" nekega Levina... In baš to je predstavljalo za sovražnike bonusa masten grizljaj.

Spartak.

Amelia Gornik preminula

V Chicago je dne 12. junija umrla v starosti 54 let Amelia Gornik na posledicah operacije na slepiču. Pokojnica zapušča v Chicago moža, 3 sinove in 2 hčeri. Bila je vzorna žena in mati, priljubljena med vsemi, ki so jo poznali.

Rojena je bila v Lešah na Koroskem. V Zed. države je prišla pred 22. leti. Pred priselitvijo v Chicago je živela z družino v Gillespie, Ill.

V Chicago je bila članica kluba št. 1, vsega skupaj pa je bila v JSZ 7 let.

Klub št. 1 ji je v zadnji pozdrav poklonil lep venec.

Družini pokojnice in drugim sorodnikom izreka članstvo kluba št. 1 iskreno sožalje.

P. O.

Zdaj pa na delo!

Park Hill, Pa. — Delo za formuliranje programa in platforme soc. stranke za letošnje kampanjo je končano, zborovanje zaključeno in zastopniki spet doma vsak v svojem delokrogu. Sedaj je dolžnost vsakega socialista in drugih razredno zavernih delavcev, da gredo na delo za uresničenje socialistične platforme. Časa imamo dovolj, nezadovoljnosti s sedanjimi razmerami pa še preyeč. Pogoji za naše delo so stoddostno povoljni. Ne zamudimo prilike. Če hočemo, da se nauk o socializmu razširi, moramo iti z njim med ljudstvo. Po mojem mnenju ima pisana beseda največ uspeha in je obenem tudi najcenejši način agitacije. Treba bo preskrbeti socialistično literaturo in jo razdeliti med ljudstvo — od hiše do hiše. Ljudje imajo čas, bodo čitali, in kar je glavno pričeli bodo misliti. Na ta način bodo spoznavali moč in potrebo organizacije ter pravi položaj v katerem se sedanja družba nahaja. V dosego tega rabimo organizacijo, v kateri naj vsak vrši svojo dolžnost. Socialista dolžnost je, da dela in agitira kjerkoli ima priliko. Naš klub v Conemaugh

bo skušal izvršiti kar največ bo mogel v danih razmerah. Da bo uspeh, temvečji je potreba, da se mu pridruži vsakdo, ki misli socialistično. Kolikor več nas bo toliko večja agitacija lahko zvršimo in naše delo bo toliko bolj uspešno.

Radi gmotnih razmer precej članov izostaja od klubovih sej, kar ni prav. Biti brez denarja ni prijetno ali v sedanjih razmerah ni sramotno. Člani, ki ne morejo svojih mesečnih prispevkov plačevati redno so vseeno dobrodošli na klubovi seji. Vsak član, ki ne more plačati, dobi izjemno znamko. In govor, da ni kdo pri klubu, ki nima denarja, ne drži.

Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da se bodo klubove seje v mesecih junij, julij, avgust in september vršile vsak tretji petek v mesecu ob 7:30 zvečer v dvorani na Franklinu. Prihodnja seja bo v petek 17. junija.

Frank Podboy, tajnik.

Razmere v Detroitu — Piknik "Svobode"

Detroit, Mich. — Naše mesto je vsled nezaposlenosti delavcev izredno zelo prizadeto. To poletje je začela le Fordova kompanija nekoliko gibati, tako da so nekatere uposili nazaj; ni pa upanja, da bo to kaj dolgo trajalo.

Mestna uprava je dozda podpirala nekaj družin, oziroma je njih posameznim članom dala priliko čistiti ceste po dan ali dva v tednu za plačo 40c na uro. Bilo je malo, a v stiski je vsak cent dobrodošel. V začetku junija pa so se to odvzeli, ker mesto nima ne denarja in ne kredita. Ubogo ljudstvo pa naj živi kakor zna in more. Pred seboj imamo torej vprašanje, ki ga ni lahko rešiti. Ako gre ta ali oni k skrajnemu sredstvu ter kaj ukrade, da se preživi, mu človek ne more zameriti. Sila kola lomi.

Niti ne smatram, da je koristno sedeti doma in venomer premišljevati o krizah in težavah, ki jih povzroča kriza. To človeku ne pomaga nič, lahko pa mu še škoduje. Vsled tega je dobro, da imamo večkrat tudi kako razvedrilo.

Soc. pevski zbor "Svoboda" priredi v soboto 25. junija večer "moonlight" piknik na znani Travnikarjevi farmi, Dequindre, blizu 11 mile Rd.

Zbor "Svoboda" se je vabilom društev vedno odzval in sodeloval v programih. Upamo, da se bodo zdaj tudi rojaki odzvali in prišli na naš piknik. Vstopnina je samo 25c. Tudi do dobikov imate priliko. Po strežba bo dobra, kar jamči odbor. — Rudolph Potochnik.

Agitirajte za razširjenje "Proletarca".

KLUBOM JSZ V PENNE. POŠLJITE DELEGATE V READING, PA.

Socialistična stranka države Pennsylvanije bo obdržala svojo konvencijo dne 2.—3.—4. julija v Readingu, Pa.

Vsi klubi JSZ so bili povabljeni, da pošljejo delegate. Vemo, da je kriza in da je pošiljati delegate v teh časih združeno z velikimi finančnimi težavami ter z žrtvami za posameznike. Ali potrebno je baš sedaj, da so socialistične postojanke na takih zborih dobro zastopane, ker le na ta način je možno držati potrebne stike in prenašati vtise s konvencije na članstvo.

Apeliramo torej na vse klube JSZ v Pa., da pošljejo delegate ako le mogoče. Dogovorite se med sabo za skupno potovanje, če je izvedljivo. Na konvenciji boste čuli načrte za pojačanje naše stranke in za organiziranje kampanje, kakine socialistična stranka v tej državi še ni videla. V ta namen je potrebno, da je posel na konvenciji čimvečji. Sarah Limbach, tajnica.

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

To in ono pri nas in drugod

Cleveland, O. — Ko so vojni veterani na pohodu v Washington zahtevali, da jih vlada Pennsylvanije železnice prepele iz Clevelanda v Pittsburgh, jim je železniška uprava prosto vožnjo odklonila ter apelirala na mestno administracijo, da ji polje proti veteranom policijsko. Millerjeva demokratska uprava se je pozivu odzvala ter poskrbela, da je prišlo na Kinsman Yards 500 policajev. Veterani so sporočili, da je njihovo nasilno zadrževanje prometa nepostavno, in da je tudi izsiljevanje proste vožnje protizakonito. Bivšim vojakom zdaj ne privoščijo niti tovrstnih vagonov.

Stiranjst let nazaj so se vozili vse drugače. Dali so jim regularne in posebne vlake z epimi, čistimi vagoni, z mehimi sedeži ter drugimi udobnostmi. Povsod na poti so bili pozdravljeni in postreženi. Saj so šli v boj za blagor domovine, za obrambo zvezdne zastave, poleg tega pa še za demokracijo, za osvoboditev majhnih narodov in slične človekove ljudske stvari. In pa kajzerja so šli strmoglaviti ...

V resnici so bili poslani v kapitalistično vojno, katere rezultat je kapitalistični mir. Kajzerjeva vojska je vedno velika, četudi žaga drva in mu raste brada gošta ko hosta. Kajzerju ni sile. Na razpolago ima grad, služabnike in vsakovrstno zabavo. Kajzer ima svoj "bonus", bivši vojak, ki so se tepli za "shoot the kaiser", pa se vlačijo po ameriških tovrstnih vlakih kakor hoboti in demonstrirajo v zahtevah, da jim patriotska gospoda izpolni obljube, v katerih so jim zagotavljali primerne nagrade, oskrbo in bonus.

Če se dogodi, da se Zed. države jutri zopet zapletejo v vojno, ali se bi ti fantje spet odzvali?

Predsednik Hoover ni veteranov v Washingtonu prav nič vesel. Predlogo, za takojšnji bonus, če bo od obeh zbornic sprejeta, bo vetiral. Ako pa bi kapitalizem zapletel to deželo spet v vojno, bo kongres v teku nekaj dni nakazal milijarde dolarjev, če potrebno, in Hoover bo govoril o brezprimernem junaštvu in lojalnosti ameriških mož in fantov. In spet bi jim vse obljuboval.

Kdaj bo konec krize? To danes vsekrižem vprašujejo.

Chas. Pogorelec je na to odgovoril še l. 1930 na pikniku "Zarje" na Močlnikarjevi farmi. Dejal je med drugim: "Križa, ki se je pojavila, je kroničnega značaja, s to razliko, da bo ta trajala stalno. Morebiti se razmere nekoliko izboljšajo, a obrnile se bodo spet kmalu na slabše. Edini izhod iz te stalne krize je, ako se ljudstvo izreče za socializacijo industrije in za produkcijo in distribucijo na socialistični podlagi."

Charles je govoril pravilno. Danes je kriza že tako daleč, da so tudi bankrotiranci za revolucijo, seveda ako jim bi prinesla nazaj izgubljena premoženja.

S. Fr. Trebec, znani čistilec oblek, in stari bojevnik Joseph Kunič, sta odpotovala na obisk v stari kraj. Math Pishler je prevzel gasolinsko postajo od Augusta Kabaja na St. Clair Ave. in 235. cesti.

Na državni univerzi v Daytonu je graduiral Wm. A. Kunič, sin Gertrude in Josipa Kuniča. Bil je tretji med najboljšimi učenci. Ata pravi, da se bo sin posvetil medicini. Dober poklic. Zeleti je tudi, da se bi naši dijaki poglabili tudi v študiranje socialnih problemov in politične ekonomije, Workmens Circle in Progressive

Club. Pričakuje se, da se mu pridružio tudi nekatere unije. Pod avspicijo Duluth progresivnega kluba se bo vršil piknik v Fairmont parku v West Duluthu dne 19. junija, na katerem bodo nastopili sledeči kandidati v kongresno zbornico: Lynn Thompson, A. G. Bastia, A. O. Devold, Henry G. Teigan, Ernest Lundeen in Jacob L. Peterson. Letos imamo kar 89 kandidatov na Farmer-Labor listi in vsi kandidirajo na splošno (at large), in vsi volilci bodo smeli glasovati za vseh devet do katerih je Minnesota deležna. Če bodo delavci pametni bodo vsi volili za omenjene kandidate v zvezno kongresno zbornico, kajti oni so skušeni v zakonodajah, so poštini in tudi napredni in so pripravljeni boriti se za delavce in farmerje do skrajne meje. Kdor le more naj jih pride 19. junija poslušat v Fairmont park.

Primarne volitve bodo 20. junija. Za podgovernorja na F. L. tiketu kandidirata v primarnih volitvah B. F. Opsahl in K. K. Solberg. Zadnji je priporočljiv naprednjak. Za R. R. & Warehouse Commissioner kandidirata E. C. Johnson in Knud Wefald. Priporočam slednjega, ker ima več sposobnosti. Med kandidati za kongresnike katere sem prej omenil, so F. H. Shomaker, A. O. Devold, Lynn Thompson in Albert G. Bastia, člani socialistične stranke in pravi stari bojevniki, vredni, da vse delavstvo voli zanje. Jugoslovani, če vam je za resnično napredno stvar boste oddali svoje glasove njim. Ne mislim komu diktirati za koga naj voli, ampak dolžnost me veže povedati, kateri kandidati so vredni naše podpore in zaupanja. Imeli smo še malo takih prilik kot sedaj, torej poslušajte se je. O kandidatih v legislaturo ne bom pisal, ker so porazdeljeni po distriktih in kdor se zanima bo gotovo poznal svojega kandidata.

Pomnite, da je treba zahtevati Farmer-Labor ballot, če boste volili to listo in ne vem zakaj bi jo ne, ker republikanska stranka se jako zaganja, da bi zopet prišla na krmilo. Držimo republikance in demokrate stran. Oni zastopajo Hooverja in njegovo prosperiteto, katere ste menda vsi deležniki!

Dne 26. junija se bo v Duluthu nahajal podpredsedniški kandidate socialistične stranke, James H. Maurer. Če bo mogoče pridobiti Swedish American ligo, bo govoril tudi na njenem pikniku, ki se bo vršil ta dan v Lincoln parku v Duluthu. Zagotovo pa nastopi na javnem shodu pod avspicijo socialističnega centralnega odbora ali v soboto 25. ali pa v ponedeljek 27. junija, in če vam je za vaše koristi ga boste prišli gotovo poslušati. Prostor bo objavljen v lokalnih časopisih. Delavstvo na plan! Pojdimo v boj za naše pravice. Letos je vrsta na nas, da se združimo v eno falango in glasujemo.

kar bi jih dovedlo v socialistično gibanje.

"Udarjati po današnjem režimu v Jugoslaviji v taki obliki ni priporočljivo," pravi Marian Pfeifer v prošli številki Proletarca Tonetu Podgoričanu.

G. Pfeifer se v stvar ni zadosti poglobil. Če bi se, bi vedel, da režim, ki se boji kritike in jo prepoveduje, tudi ni priporočljiv, še manj pa je vreden, da bi ga kdo hvalil.

Mi opazujemo lahko drug na drugem in v splošnem, da nas kritike, in včasih tudi "zabavljanja", izpopolnjujejo. Država ali vlada, ki kritiko brezobzirno zatira, ni zdrava in je izboljšavanju nedostopna.

Frank Barbič.

Volilna kampanja v Minnesoti

Duluth, Minn. — Socialistično delo v Duluthu se je začelo. Organizirali smo Duluth Socialist Central Committee, kateri bo imel v svojem področju vso agitacijo za predsedniškega kandidata Norman Thomasa in James H. Maurerja. Te mu odboru se je pridružio več organizacij, med temi klub soc. stranke, dve postojanki blemlom in politične ekonomije, Workmens Circle in Progressive

"DIREKTNA AKCIJA"



Bivši vojak se na svojem potovanju v Washington precej rabljal "direktno akcijo", čeprav večinoma niso nikoli bili v I. W. W. Okupirali so lokomotive in tovorne vlake in marsikje železniško osebo prisilili, da jim je dale vozove na razpolago. V par krajih, kjer so jim to odklonili, so zažigali odhod na le tovrstnem nego tudi potniški vlakom. Tu jih vidite, ko napeljujejo na nepovabilen in neplačan način vlak Pennsylvanije železnice.

mo tako glasno, da bo reakcija v Washingtonu potreslo do mozga. Duh, katerega smo se naučili v Milwaukeeju ob času zborna JSZ je svež, držimo ga v tem stanju do zmage v jeseni, ko bomo glasovali za Norman Thomasa in James H. Maurerja. Naprej do zmage!

John Kobi.

Piknik v prid kampanje

Imperial, Pa. — Dela je malo, a časa dosti. Ker nam teh "počitnic" nihče ne plača, se težko rimenemo skozi to krizo. Na seji kluba št. 31 JSZ smo razpravljali, kako dobiti sredstva za socialistično volilno kampanjo in sklenili prirediti v ta namen piknik, ki se bo vršil v nedeljo 19. junija na M. Ušeničnikovem prostoru na Cliff Mine. Omenjeni prostor ima zdaj v najemu samostojno podporno društvo K. P.

Rojaki v tej in bližnjih naselbinah so vabljani, da pridejo na to delavsko prireditev. Gre se za našo skupno stvar. Letos ima delavstvo priliko pokazati svojo moč pod okriljem socialistične stranke. Dajte ji milijon glasov, pa boste videli.

kako hitro se bodo zganili v Washingtonu in v glavnih mestih posameznih držav z akcijami v pomoč nezaposlenim. Dokler pa te svoje sile ne pokazemo, kapitalistični interesi nimajo vzroka, da se nas bi bali.

Na svidenje dne 19. junija. Pridite in povabite s sabo znanke in prijatelje.

Fr. Augustin.

"Javornikov" piknik

Barberton, O. — V nedeljo 19. junija bo imel piknik pevski oktet "Javornik". Vršil se bo na prijazni Petričevi farmi v Shermanu, 3 milje zapadno od Barbertona. V Shermanu je tudi zrakoplovni pristan. Tu krenite par sto korakov proti jugu, in ko vidite malo zastavo, ste na cilju. Oddaljeni gostje se lahko ustavijo pri dvorani društva "Domovina", kjer dobe kajipot.

Občinstvo je vabljeno, da pride na ta piknik v obilnem številu. Vstopnina je prosta. Postrežbe in zabave bo dosti za vse. — John Garbor.

JSZ izdala proglas v hrvaščini

JSZ je izdala proglas delavstvu v hrvaškem jeziku, v katerem vabi Hrvate in Srbe v socialistično stranko. Kdor bi mogel kaj teh letakov razpečati, naj piše ponje tajništvo JSZ.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS AT
3724 W. 26th Street
1:30—3:30—6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212.
at 1858 W. 22nd Street
4:30—6:00 p. m. daily.
Tel. Canal 0164.
Wednesday and Sunday by appointments only.
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer—Call Rockwell 9200.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.
ANTON F. ŽAGAR, lastnik.
1724 S. Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.
Tel. 5524.
Gospodinj, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarnice.

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK

Balance Your Daily Diet With

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS

GOOD PURE MILK

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Roosevelt 3673

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRG. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 2012
A. H. Skubic, prod. — J. F. Kordecky, taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

Program soc. stranke v kampanji 1932

(Nadaljevanje s 1. strani.)

na nasprotja in socialna zla, ki so svojstvo kapitalističnega sistema.

V ta namen predlaga transferiranje vseh važnejših industrij iz privatne posesti ter avtokratične uprave v socialno posest in pod demokratsko kontrolo. To je edina pot, ako hočemo organizirati industrialno življenje dežele na bazi planiranega, stalnega obratovanja, brez periodičnih polomov in kriz.

V dosego pomoči za nezaposlene in za preuredbo sistema predlaga socialistična stranka sledeče svoje zahteve:

V pomoč nezaposlenim.

1. Za takojšnjo pomoč nezaposlenim in njihovim družinam pet milijard dolarjev iz federalne blagajne.
2. Pet milijard dolarjev za javna dela, kot gradnjo cest, parkov, stanovanjskih hiš, pogozdevanje itd.
3. Nabava zemlje, poslopij in opreme za nezaposlene, da bi za svojo rabo in potrebe obdelovali polje, ali si oskrbovali kurivo, izdelovali obleke itd.
4. Uvedba 6-urnega delavnika pet dni v tednu brez znižanja plač.
5. Ustanovitev posredovalnic za službe, ki bodo odgovarjale namenu in bodo proste za delavce.
6. Obligatno zavarovanje delavcev proti brezposelnosti, ki bo nudilo v času nezaposlenosti zadostno podporo. V ta zavarovalniški sklad prispevajo delodajalci in država.
7. Starostna zavarovalnina, do katere bi bili zavarovanci upravičeni po 60. letu starosti.
8. Zdravstveno in materinsko zavarovanje.
9. Izboljšanje industrialnih odškodninskih zakonov.
10. Odprava otroškega dela v industriji.
11. Vlada zaščita farmerjem in malim hišnim posestnikom v slučajih, kadar jim oblast grozi s prodajo imovine, ker ne morejo plačati davkov.
12. Zakonita uvedba minimalnih plač.

Socializacija industrije in prirodnih virov.

Socialistična stranka ima obsežen, dobro proučen načrt za temeljito reorganizacijo ekonomskega reda, ki določa:

1. Socializacijo vseh temeljnih produktivnih in distributivnih sredstev.
 2. Socializacijo prirodnih virov, kot rudnikov, gozdov, vodnih sil, oljnih polj, dalje socializacijo velikih javnih naprav (elektrarn, plinar, železnic, vodovodov itd.).
 3. Socializacijo vsega bančnega sistema.
- Edino v sistemu, v katerem bo industrija posest ljudstva, bo mogoče urediti planirano produkcijo in distribucijo in se izogniti krizam, kakršne se pod kapitalizmom periodično ponavljajo.

Davki.—Kdo jih plačuje in kdo bi jih moral.

Davki so v kapitalistični družbi tako razdeljeni, da padejo koncem konca izključno na delavce in farmerje.

Ako dobi socialistična stranka moč, bo davčni sistem preuredila tako, da razbremeni revne sloje in naloži davke onim, ki posedujejo bogastva.

V ta namen bo zvišala davek na večje dohodke in na dedičine ter prepise premoženj. To je en način, s katerim se kapitalizem lahko zmanjša njihova ogromna bogastva in se jih vrne ljudstvu, ki jih je spravilo skupaj.

Farmerji.—Reforme, ki bodo v veliko pomoč.

1. Znižanje ali odprava davkov na farme, ki so danes farmerju breme, namesto farm pa naj se obdavi profite in bogastva.
2. Gradnja cest in podvig. šolstva v farmerskih občinah na stroške države.
3. Ustanovitev federalne farmerske agencije za kupovanje in razpečevanje poljskih pridelkov.
4. Okrepitev farmerskih zadrug in njihov združenje v efektivno centralo z neprofitarsko podlago. Sodelovanje farmerskih zadrug z zadrugami konsumentov v mestih. Prekumari, ki podražuje živila ljudstvu v mestih in odira farmerje, bo s tem sistematično odpravljen.
5. Socialno zavarovanje farmerjev, da dobe v slučaju, ako jim uniči pridelke suša, povodenj ali kak drugi narurni elementi, zadostno podporo.
6. Reorganiziranje agrikulture v smislu modernih pripomočkov in dognanj. Izboljševanje vodnih naprav. Pogozdevanje zemlje, ki je za obdelovanje neprimerna. Reguliranje pridelovanja žita ter vseh drugih živil z ozirom na fiktivne potrebe prebivalstva.

Spremembe v ustavi.

Z ozirom na ustavo predlaga socialistična stranka sledeče spremembe:

1. Proporcionalno reprezentacijo v zbornicah.
2. Predsednika in podpredsednika Zed. držav naj se voli direktno.
3. Uvedba iniciative in referendumov.
4. Vrhovnemu sodišču naj se odvzame oblast odločevati o zakonih, ki jih sprejme kongres.

Civilne svobodščine.

1. Socialistična stranka predlaga federalno legislativno za uveljavljanje prvega amandamenta k ustavi, ki bi garantirala svobodo govora, tiska in zborovanja in določevala kazni za one uradnike, kateri omejujejo ali kršijo civilne svobodščine državljanom.
2. Odpravo sodnih prepovedi v stvarkah, prepoved takozvanih "yellow dog" kontraktov in sprejem zakona, ki bi uveljavil pravico delavcev za organiziranje v unije.
3. Takojšnja odprava espionažne postave in drugih zatičnih zakonov, ki so bili sprejeti med vojno. Restavriranje svobodščin onim, ki so bili pod temi zakoni krivično obsojeni.
4. Sprejem zakonov, ki bi protektirali tujerodce pred deportacijami radi njihovih političnih, socialnih ali ekonomskih razlogov, dalje radi pripadnosti v organizacije, ki za državljane niso prepovedane, ali zaradi aktivnosti, kakršne so državljanom dovoljene. Izobčevanje tujerodcev od državljanstva radi prej navedenih vzrokov naj se odpravi.
5. Modifikacija imigracijskih zakonov, da bi dovoljevali prihod članom družin, katere so sedaj vled naseljeniških restrikcij razkopene, in dovolitev priselitve onim, ki so na begu iz svoje dežele radi političnih ali verskih persekucij.
6. Uveljavljanje ustavnih garancij za ekonomsko, politično in pravno enakost črncev.
7. Sprejeme naj se strogo postavijo in naredbe, ki bi zatrle linčanja.
8. Osemnajsti dodatek k ustavi naj se odpravi. Produkcijo in distribucijo alkoholnih pijač naj prevzame federalna vlada, posamezne države pa naj imajo pravico v svojih mejah prohibicijo ohraniti.

Mednarodni odnošaji.

Socialistična stranka je načelno nasprotna vsaki vojni. Zaveda se, da je trajen mir nemogoč, dokler ne dobi svet socialistične uredbe. Dotlej bo stranka podpirala vsa gibanja in akcije katerih smoter je negovati prijateljstvo med narodi, kot:

1. Zmanjšanje oboroževanja, ki naj dovede s pomočjo mednarodne pogodbe v popolno odpravo armad in vojnih mornaric, ako mogoče, če pa tak mednarodni sporazum ni še mogoč, naj Zed. države dajo svetu dober vzgled s tem, da same razpuste svoj militarizem. Vojake in mornarje naj se zaposli v javnih delih. Denar, prihranjen valed odprave izdatkov za militarizem, naj se porabi v navedeni namen. Odprava militarističnih organizacij in militariziranja v šolah.
 2. Priznanje sovjetske Rusije ter negovanje medsebojnih industrialnih ter trgovskih odnošajev.
 3. Brisanje vojnih dolgov in reparacij, pod pogojem, da se s tem prihranjeni denar ne porabi za oboroževanje.
 4. Vstop Zedinjenih držav v mednarodno razsodišče.
 5. Pristop Zed. držav v ligo narodov pod pogoji, da se jo napravi za efektivnejše mirovno sredstvo in da se jo s pomočjo drugih delavskih strank po svetu transformira iz lige imperialističnih sil v demokratsko zbornico, ki bi zastopala aspiracije preprostega ljudstva vseh dežel po svetu.
 6. Ustanovitev mednarodnih ekonomskih organizacij z zadostno delavsko reprezentacijo, katere bi se pečale s problemom sirovin, investicij, denarja, kreditov, carin in življenjskega standarda s stališča blagostanja množice po vsem svetu.
 7. Prenehanje vojnih intervencij Zed. držav v drugih deželah. Takojšen odpoklic ameriških čet iz Haitija in Nicarague.
 8. Odpoklic ameriških čet in vojnih ladij iz Kitajske in opustitev posebnih teritorialnih privilegijev.
 9. Popolna svoboda Filipinov in sprejem pogodbe z drugimi državami, s katero bi vzajemno garantirale samovlado teh otokov.
 10. Prodajanje municije drugim državam se prepove.
- To je program socialistične stranke, s katerim prihaja v imenu razuma, pravice, miru in svobode pred ameriške volilce. Je konstruktiven in izvedljiv. Socialisti kličejo ljudstvo, da se strne v mogočno armado, ki bo odvrnila socialno katastrofo, deželi pa prinesla mir in red ter resnično blagostanje.

TRINERJEVO GRENKO VINO

proti zaprtju, slabemu apetitu, glavobolu, izgubi spanja. V vseh lekarnah.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.
Izhaja v New Yorku. Naročnina \$2 na leto, \$1 na pol leta.
Najboljše urejevanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita.
Naročite si ga tudi vi. Naročnina nam sprejema "Proletarec".

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK
IN KIRURG.

4002 W. 26th Street
Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop.
izvzemši nedelje.

Po končanih zborih

Socialistična konvencija 21. maja v Milwaukeeju znači prepoved ameriške socialistične stranke. Vršila se je štiri dni.

Zbor JSZ v istem mestu je paydal udeležence z novimi upi in jim bil v vzpodbudo za povečanje aktivnosti.

Kot konvencija socialistične stranke v Milwaukeeju so tudi konvencije socialističnih organizacij v posameznih državah mnogo obetajoče — ne v smislu, da le nekaj obljube, nego so znamenje jačanja socialistične misli, rasti socialistične organizacije in determinacije članstva.

Pred štirimi leti je šla socialistična stranka v volilno borbo, ki je bila v naprej obsojena neuspehu. Ljudstvo je bilo pijano spekulativne prosperitete in je igralo s svojimi prihranki uverjeno, da je dobiček neizogiben. Svarili smo ga — zamanj. Izgubilo je prihranke, bilo je ogoljufano in milijoni so izgubili zaslužek. Zdaj so spet dostopni socialističnemu nauku.

Na 1. in 3. strani v tej številki je priobčen program, s katerim prihaja socialistična stranka pred volilce. Ker je časopisje skoro vse v posesti kapitalističnega razreda in ker so naša kampanjska sredstva majhna, se stranka zanaša na člane, članice in somišljenike, da se lote za ta program agitacije osebno kakor se nikdar poprej. Gre se za rešitev ljudstva in socializem. Kapitalistični ekonomski sistem vidoma propada. Svojo zgodovinsko misijo je dovršil in zdaj je že v stanju razkrajanja. Ako ne bo ljudstvo organizirano in pripravljeno, da na njegovem mestu zgradi nov red, bo kaos čezdalje večji, beda bo naraščala in stotisoči bodo faktično umirali od glada.

Naše konvencije so minule, program je začrtan, in zdaj je čas, da gremo na delo, in v borbo. Delavcem je treba predložiti, da se morajo odločiti ali za sedanjí kaos in njega posledice, katerih ena bo fašizem, ali pa za blagostanje vseh, kar je izvedljivo le v socializmu. Ali za kapitalizem z njegovimi krivdami delavskemu razredu, ali pa za socializem. Srednje poti za delavce ni.

Milijonarji in delavci

Cemu multimilijonarji, kot so Mellon, Rockob, Rockefeller, Young, Ford, Morgan, Schwab in drugi ne glasujejo in ne agitirajo za delavske kandidate in ne prispevajo v delavske volilne fonde? Pač iz enostavnega razloga, ker so razredno zavedni in vedo, da ni pametno pljuvati v lastno skledo.

Cemu naj milijoni delavcev, med katerimi jih je danes nad polovico brezposelnih, ali pa le deloma zaposlenih, glasujejo za stranke, kateri sta izraziti zastopniki kapitalističnih interesov?

Kako more delavec opravičiti svoj glas, če ga odda za iste kandidate, kakor prej navedeni milijonarji? Well, on svojega postopka ne opravičuje, pač pa se v svoji nevednosti z njim še ponaša. Glasuje za sovražnike svojih koristi zato, ker je v temi, ker bere liste, ki jih financira kapitalizem, in ker se uči v šolah, ki so pod kapitalistično kontrolo. Vrhu vsega je še silno nezaveden in v tej svoji ignoranci mrzi socialiste, kateri se bore zanj, da ga osvobode iz teme. Navdušuje se za demokratsko ali republikansko stranko v uverjenju, da je to njegova, ne pa milijonarska stranka.

Pivo in kruh

V vsaki volilni kampanji prihajajo "suhači" in "mokrači" obeh strank pred ljudstvo z argumenti o prohibiciji. Obojim je Volsteadova postava le sredstvo, s katerim slepe volilce. S "prohibicijo" jih odvračajo od spoznanja, da je kruh najvažnejše vprašanje. Kajti ko hitro bi ljudstvo izpregledalo, bi uvidelo tudi, da je prohibicija le studenec, v katerem izvirajo dolarji, ki se iztekajo v žep republikanskih in demokratskih graftarjev.

SLIKA KATASTROFE NA MORJU



Angleški trgovski parobrod "Mahaud" je bil prvi, ki je prišel na pomoč gorečemu francoskemu potniškemu parniku "George Philippar", na katerem se je dogodil dne 16. maja blizu Somalilanda v Afriki na njegovi prvi vožnji katastrofalni požar. Okrog tisoč izletnikov je bilo na ladji. Več sto je bilo zajetih v plamen. Goreči parnik je bil slikan z "Mahauda", katerega moštvo je rešilo precej ljudi. Na pomoč so prišli tudi drugi parniki, ki so bili v bližini. Okrog 700 potnikov so rešili, drugi so zgineli, ali pa utonili.

Odgovor na—odgovor

G. Marian Pfeifer, zdaj v New Yorku, je izvolil nasloviti naše javno pismo, ki je bilo priobčeno v Proletarcu prošli teden. Pisec izrečno poudarja, da ni njegov namen s tem pismom izzvati polemike; če je to njegova iskrena želja, ne vem, vem pa, da kolikor se tiče odgovora z moje strani, ne bo uslišana.

G. Pfeiferju ne ugaja očitke, da je prišel v Ameriko s posebnimi misli, namreč da zblizha rojake to in onostran velike luže. Ta očitke je bil popolnoma na mestu; za to pričajo dovolj jasno vsi dosedanjí članki g. Pfeiferja o ameriških slovenskih izseljencih, saj so prežeti z režimsko propagando prve vrste! Kdor bi se rad o tem prepričal, naj jih poišče v letošnjih izdajah Glasa Naroda, Glasila KSKJ in ljubljanskega Jutra! G. Pfeifer se zaradi tega lahko počuti užaljenega — nisem jaz pisal njegovih člankov!

Cenjeni pisec omenjenega pisma ogorčeno izjavlja, da ni "režimski plačanec" in da je prišel "reševati" ameriške Slovence na lastno iniciativo. Res? Potem pa stoji pisec na dobrih finančnih nogah? Nu, pa to je končno njegova stvar, ali

Ali sodelujete?

Kjerkoli dobite socialistične peticije, nabirajte nanje podpis, da pridejo naši kandidati sigurno na glasovnico. Povejte ljudem, da naj se podpisajo pravilno, natančno tako, kakor so njih imena in paslovi navedeni v registracijskih knjigah.

Pridobite vse, ki so socialisti po mišljenju, da postanejo tudi člani socialistične stranke in aktivni v nji.

Pomagajte pri oglašanju socialističnih shodov in razdelite kolikor največ mogoče strankinih kampanjskih letakov.

Jačajte klube JSZ, ker s tem jačate socialistično stranko.

Sirite Proletarca, ki je edini jugoslovanski socialistični list v Zed. državah.

Pomagajte pri zbiranju prispevkov v strankin kampanjski fond. Ker mora JSZ zbrati v ta fond določeno vsoto, je potrebno, da vse prispevke pošljete skozi njen urad, četudi dobite nabiralne pole direktno iz kampanjskega urada v Washingtonu, ali iz katerega drugega strankinega urada.

Jugoslovanski delavci, kateri so pred 4. leti glasovali za Hooverja in Smitha, bodo letos oddali svoj glas za socialistične kandidate in socialistični program, ako se bodo sodelovali v sodelstvenem razredu in somišljeniki dovolj potrudi-li v agitaciji, da jih pridobijo.

Torej vai v akcijo.

Naprej za socializem!

Proč s krizo in s kapitalizmom!

"rešuje" ljube ameriške rojake na račun režima, kakšnega režimskega lista ali kar na svoj račun. Kar jaz želim pribiti je to, da je njegovo delo med ameriški rojaki popolnoma režimskega značaja — pa naj bo plačano ali za "bohlonaj"! Tega svojega zaključka tudi ne nameravam spreminiti, dokler g. Pfeifer z dejanji ne dokaže, da sem v zmoti! Povem pa mu, da svojega prepričanja in odnosa do jugoslovanskega diktatorskega režima nikako ne mislim izpremeniti, pa če je to "priporočljivo" ali ne.

Pisec pravi, da hoče delovati na zboljšanje razmer, v katerih se nahajajo naši rojaki v Ameriki. Na kakšnem zboljšanju? V kulturnem pogledu? To ni potrebno; opraviili bomo prav lahko brez g. Pfeiferja in vseh drugih režimskih propagatorjev, kakor smo lahko prebili brez njih dosej! Ako pa ima v mislih ekonomske razmere, tedaj mu moram pojasniti, da je kot posameznik brez moči in da bi lahko brez skrbi resigniral svojo misijo; to je stvar države in mr. Pfeifer kot tak ne bo nič zboljšal stanja ameriških slovenskih delavcev, ki so v potrebi. Sicer pa to gotovo ni njegov namen, oz. namen njegove misije.

Glede ponudbe g. Pfeiferja k sodelovanju v njegovem pravcu, njegovo vabilo prav tako prijazno odklanjam. Ne nameravam postati režimski agent! Seveda sem vedno pripravljen delati za dobrobit slovenskih delavcev v Ameriki, toda pri tem sem odločen sodelovati samo z iskrenimi možmi, ki so jim na srcu interesi delavcev bolj, kakor interesi raznih diktatorskih režimov.

Zdaj pa par besed glede "informacij". G. Pfeifer pravi, naj se obrnem na s. Etbina Kristana za pojasnila glede "milijondolarskega izseljeniškega fonda", ker sem sam "slabo poučen". Jaz trdim: ameriški Slovenci nimamo nobenega "izseljeniškega fonda" v katerem bi bilo en milijon dolarjev! Res, obstoja "milijondolarski fond" J. R. U., ampak ta fond ni nikdar niti v sanjah dosegel prve desetinke milijona! G. Pfeifer mora to vedeti, ali pa je on čisti, ki je slabo poučen. V Jutru od 24./4. t. l. g. Pfeifer izrečno piše o "takozvanem izseljeniškem fondu, ki znaša približno milijon dolarjev"! Ali je g. Pfeifer vedel, da piše o "milijondolarskem fondu" J. R. U. in koliko denarja se je steklo v ta fond? Če je vedel, potem je s tem dokazal svojo neiskrenost in željo, ustvariti v slovenski javnosti v stari domovini napačno mnenje namram slovenskim delavcem v Ameriki. Če pa je pisal na podlagi napačnih informacij, tedaj naj se zahvali za blamažo svojemu "informatorju", naj

bo to že kak "profesor" ali karkoli! Toliko o fondu.

O "balansiranju" v okvirju novinarske morale" se ne bomo dosti pregovarjali. Kolikor je meni osebno znano, obstojajo v Jugoslaviji novinarske "šole", ki se precej razlikujejo od naših in ki imajo seveda svoja posebna "etična in moralna" načela in "načela". Zasledujem delovanje raznih slovenskih listov že kakih petnajst let in se precej dobro spoznam v megli.

G. Pfeifer meni, da ni priporočljivo udrihati po današnjem režimu v Jugoslaviji.

Rad verjamem, da to ni priporočljivo za "svobodne" državljan v Jugoslaviji. Zloglasna "glavnjača" je še zmerom v obratu. Če je g. Pfeifer res tako grozno človekoljuben človek, zakaj ni ostal v Jugoslaviji ter poskušal izboljšati te sramotne politične razmere? Pravi da ni strankar: čemu pa se poganja za diktatorsko klico? G. Pfeifer ve, da je vsakdo v "svobodni" Jugoslaviji, ki se drzne izreči samo četrtinsko resnico o političnih razmerah, izpostavljen takojšnji nevarnosti neusmiljene prosekucije, to je: puškinim kopitom in ječi; zakaj se ne požene za pravice teh zatiranih ljudi? Zakaj ni protestiral, ko so jugoslovan-

NOVI FRANCOSKI PREMIER



Edouard Herriot, ki zdaj kurnari francoski vladi v imenu svoje radikalno socialistične stranke, je dejal, da bo njegov kabinet zasledoval predvsem taktiko ekonomskih in političnih sporazumov med delalci. Objubil je tudi znižati izdatke za armado in pomagati gibanju za razorožitev. Socialisti, ki so druga najjačša stranka v Franciji, so mu odklonili svoje sodelovanje v kabinetu, ker ni hotel sprejeti njihovih zahtev. Navedli smo jih v prejšnji številki. Mnogi pričakujejo, da bo Herriot pomirjevalno vplival na napete odnose v Evropi in da bo prošil tudi Nemčiji prijateljsko spravo. Da-li bo uspel bolj nego pri klisnem obetanju pokojni Briand, je dvomljivo, ker je zunanja kot notranja politika Francije strogo kapitalistična in ne bo rada popuščala v svojih imperialističnih pridobitvah.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIPREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Zgodilo se je celo, da so i eni i drugi — kakor je videti — šli v vsakem oziru predaleč. V kolikor moremo presoditi, so bili "radikalci" zelo nejasnih pojmov. Ne samo glede socializma in politike, ampak glede vseh temeljnih vprašanj. Vse skupaj je bilo neko kvasenje. Vršilo se je seveda precej ljudskih shodov, na katerih so nastopali govorniki vseh smeri in pa tudi Kunc, ki je zkratke vodil le obrtniško politiko in se bojevali zoper socialistično usmerjene obrtnike. N. pr. na ljudskem shodu 19. marca 1883 so govorili o "položaju obrtnikov in delavcev" govorniki: Železnikar, Schneider, Tuma, Kunc, Sturm. — Kunc je n. pr. očital Železnikarju in njegovim, da ne znajo nič napraviti in "naj delajo za tem, da bodo delavci na Dunaju kakšno zastopstvo imeli." Ljudski glas (št. 7, l. 1883) pravi o tem shodu: sploh nam je pri tej priliki nehoti omeniti, da je gospod Kunc, ki se je vedno tiščal Narodovega urednika, s svojim govorom nekoliko pikro izrazil in nalašč pobijal nazore vseh svojih predgovornikov brez temeljitega prepričanja. — Ljudski shod 26. decembra 1882 se je končal s trikratnim "živjo" prevečnemu cesarju v dokaz svojega "radikalizma..." (Glej "Ljudski glas" 16. jan. 1883) itd. itd.

Nazore o delavskih zahtevah pa ilustrira "poslano vevskih delavcev" v št. 2. št. l. II. "Ljudskega glasa" proti neki notici "Slov. Naroda", ki je imenovala vevške delavce sužnje, ker delajo v tovarni za papir predolgo. Delavke pa pišejo: me delamo le po 12 ur in le prostovoljno delamo kake dve ure čez in se zato cenimo srečne, da moremo še kakrjar posebej zaslužiti brez posebnega truda.

Sicer pa si vsakdo lahko iz razprave o "izvavih" in iz komentarja "Slov. Naroda" napravi svoje mnenje o tej dobi in ljudeh. Tudi "Ljudski glas" je dokument. Na eni strani je včasih poveljeval vodilne moze delavskega izobraževalnega društva, ki so vodili "anarhistovsko propagando", na drugi strani pa je prinašal slavospeve na habsbursko hlio in v slavo Habsburžanov. Tudi vodilni moze delavskega izobraževalnega društva so nastopali čudno, čisto dvolično.

21. okt. 1883 je praznovalo delavstvo izobraževalno društvo svojo 15 letnico. "Ljudski glas" je v št. 20, II. l. z dne 3. nov. o nj govoril:

"Iz Ljubljane (Delavska svečanost v restavraciji Ljubljanske čitalnice). V nedeljo 21. oktobra t. l. obhajalo je tukajšno delavsko društvo svoj 15 letni obstanek v restavraciji Ljubljanske čitalnice. Uže ob 8. uri zvečer bile so vse dvorane napolnjene, in videli smo med navzočimi mnogo odličnih moških in nekajštev obrtnega stanu in razne zastopnike tukajšnjih društev. Veselica pričela se je s primernim govorom in pozdravom na dole goste od strani društvenega predsednika, g. Kriegl-a. Potem so pričeli pevci. Ne bi sicer omenil petja, ko bi resnično tukaj na mestu ne bilo, ker s ponosom smem reči, da so naši delavci v petju izvrstno obnesli, premda je naše društvo komaj pred enim mesecem pevski oddelek vpeljalo. Ti delavski pevci so se pod izvrstnim vodstvom g. Justina v tem kratkem času tako izurili, da se društvo z njimi ponašati sme. — Da bi le tako napredovali! Tudi nam je ta večer iz krajev nad stridenski telegramov in pisem dešlo, s katerimi so nam delavci iz tujih mest voščila in pozdravila pošiljali. Posebno obnesli so se češki delavci, kajti samo iz Češke došlo nam je osemnajst pozdravnih pisem in telegramov. Več pozdravov došlo nam je tudi v slovenskem jeziku iz Celovca, Dunaja in iz Benetk. Vse to priča, da med delavci velika edinstvo vlada. Ti telegrami in pozdravice so se glasno prečitale in sprejete so bile od navzočih z velikim navdušenjem. Prav dobro svirala je ta večer gledališka godba in si zadovoljnost vseh navzočih pridobila.

Dalje hočem še nekoliko izvrsten govor g. Stuma omeniti. Ta za delavske kroge jako zaslužni govor je tu ta večer pokazal, kako njegovo srce žalostni položaj delavcev občuti, koliko si prizadeva za zboljšanje in povzdigo delavskega stanu. Ne bom podrobneje ta govor razlagal, ker je g. Sturm itak že kakor izvrsten in resen govornik obče znan. To, kar je on govoril, je gola resnica in želeto je, da bi se delavci po tem ravnali in še posebno to zapomnili, da more mej delavci in manjšimi obrtniki edinstvo vladati, ker imata oba stanova enaka bremena. Ko je g. Sturm svoj govor končal, zadoneli so živio in bravo-klaci!

V kratkem rečeno, veselica je bila velika in veselilo nas bode, ako se prav kmalu zopet enak prijeten večer priredi. Vrhim našim delavcem pa kličem: Na svidenje!"

(Dalje prihodnjič.)

Bolnik, ki odklanja navodila zdravnika, škoduje sebi in svojim. Delavec, ki odklanja delavski list in njegove nauke, je sličen takemu bolniku.

Pravi delavski list je DELAVSKI v "prospertiti" in v paniki.

IV. VUK:

V žaru juga

(Nadaljevanje.)

"Prosim," je rekla, nagnivši glavo, a tako tiho, da sem komaj slišal.

"Danes sem zakrivil neprijetnost. Prosim, da mi odpustite, gospodična."

Pogledala me je. Vprašujoče. Potem zganila z rameni.

"Meni? ... Ne vem, kdaj! Saj vas vidim sedaj prvič."

Sedaj sem gledal vprašujoče. Pozabil sem hkrati, kaj sem hotel, in vprašal z zavzetim glasom:

"Prvič?"

Ohrne se pol k meni in pokima.

"Da. Prvič. Zakaj to vprašujete?"

"Danes ste se kopali v morju."

"Kopala."

"Tudi jaz," sem rekel in sapa mi je zastala v grlu. "Vraga, kaj je to," sem mislil. "Ne ve, ali noče vedeti?"

"Tudi vi," je vprašala in slišal sem v njenem glasu začudenje. "Tudi vi," je ponovila. Nato je pokazala z roko v smer kopališča in rekla: "V tistem kopališču?"

"V tistem," sem odgovoril.

"In sem vas videl."

"A," je rekla kratko. "In se vam ni zljubilo pokazati se? Smejala se je, užaljeno in prezirljivo. "Sedaj razumem."

"Hotel sem se, gospodična, pozdraviti sem vas hotel, a vi ste me samo pogledali, rekli, 'oprostite' in odhiteli stran."

"Sedaj pa ne razumem," je rekla vsa začudena in se docela obrnila k meni. Videl sem, kako so njene lepe grudi napole svileni bluzo.

"Padli ste na pesku," sem začel.

"Tudi to ste videli," je segla naglo v besedo in lahna rdečica je objela njena lica.

"Ker sem jaz zakrivil padec," sem rekel. "Ležal sem zakopan v pesku. Vi ste se..."

"To ste bili vi?" je vzkliknila in smeh ji je zagrnjal ustni-

ca. "Vi ste bili tista glava, ki me je gledala?"

Toliko začudenja je bilo v tem glasu, da sem čutil, kako mi greje nenavadna toplota arce.

Ona pa je govorila: "In čisto drugačna je bila tista glava od one, ki je bila z menoj v vlakcu... Mhm," je rekla tišje. "Sedaj mi je jasno."

Hkratu je bilo pozabljeno vse. Moj mrzel pozdrav, njena nejevolja. Po mojih žilah je zopet plula toplota njene roke. Govorila sva mnogo, kakor stara znanca, seveda samo o dogodkih tih dni, kar sva se ločila in zopet srečala. Jaz, kakor sem jo iskal ogledujoč si Kraljevič, ona, da je bila prepričana, ker me ni videla, da me ni tukaj. Njene oči so se potapljale v mojih...

Mimo, po morju je plaval čolnič. V belo jadro je pihal veter in ga napenjal, da je čolnič plul tiho in naglo. Drobni valčki, razsvetljeni od prvega krajca, so mu namakali boke.

"Danes je pravilni večer, gospodična. Takrat, v vlakcu ste rekli, da vas popeljem v čoln, da bomo jadro na izprehod. Hočete, gospodična, krasna je noč, da obljuba postane dejstvo?"

"Ako vam ne bo neprijetno," je odgovorila počasi, "rada..."

"Meni neprijetno," sem vzkliknil tiho in čutil sem, da se nisem vzdržal. Zakaj njene oči so blestele...

Čolnič plava... Mirno, tiho, kakor na perutih... Meni nasproti sedi ona in življenje diha iz nje mameče, kakor vonj opojnih pomladanskih rož.

Opravljal sem z jadrom. Bila sva daleč od obrežja, da so se svetilke na vrtu, kjer je igrala godba, videle kakor kresnice v grmu ležeče.

In je rekla: "Spustite jadro... Poveslam malo."

Spustil sem ga in ga zvezal. Uredil sem vesla in pokazal, kako naj vesla. Prijela je zanje, jih pomčila v morje.

Ni šlo. Pregloboko so se ji pogrezala v vodo.

"Tako dovolite," sem govoril, prijel za njene roke, ki so držale vesla in veslal. Ni jih odmaknila. Po meni je pa plul ogenj in se mi ustavljal v očeh.

"Ne znam," je rekla in spustila vesla, rok mi ni odtegnila. "V planinah ne veslamo."

Kaj mi mar planine, kaj vesla in morje. Njene roke sem držal v svojih.

"Na planinah izgine vsakdanost... Na planinah velja svetlost čustev. Kakor na morju... Kakor na morju..."

In moje ustnice so se dotikale njenih mehkih rok.

Čutilo so moje roke rahel odmik, a usta niso nehale piti vonj dekliske toplote in so šle za njenimi rokami. Moje čelo se je dotaknilo njenih prsi, čutilo sem v čolnu, pred boginjo svojo in obnoj njena kolena. Čoln se je močno zagugal, a nisem čutil. Ni čutila tega tudi ona.

"Gospod...", je rekla tiho. "Gospod...", in nič več. Jaz pa sem jo objel in njena usta so polkusila njena rdeča, soč-

na...

To so bili trenotki... Hipi... V hipu se je uresničilo to, kar sem jo objel in moja usta so jo iskal po Kraljevič, nevede žele. Ljubezen... Kaj je to... Slast nebeskih logov, nebeskih livad...

"Kaj delamo," je rekla na-

posled, skušaje se oprostiti. "Peljimo se nazaj!"

"Ljubim vas, ljubim vas...", sem šepetal. "Ime vaše sladko, s katerim vas kličejo, povejte mi..."

"Ni ime sreča," je rekla. "Custvo je vse... ljubezen..."

Tiha je bila zadnja beseda. Nekaj časa sva molčala. Opoj poljubov je bil tako silen, da je naju omamilo docela. Čolnič se je gugal na mestu in prvi krajec se je ogledoval globoko v morju. Slonela mi je v naročju. Božal sem njene lase in poljubljal njena ramena...

"Bodite moja... žena mi bodite!"

Tedaj se je počasi vzravala. Prijela je za vesla.

"Proza ne spada v poezijo," je dejala.

"Kaj je biti žena — proza?" Ni odgovorila.

Ko sem jo nekega večera, po vožnji s čolnom, poljubil pred vrati hotela, mi je stisnila roko. "Ko me ne bo, ne imej me v slabem spominu!"

"Ko te ne bo?" sem vzkliknil. "Ko te ne bo? Ali te kdaj ne bo? Ali ne boš vedno?"

"Kličete me, Odhajam." Zdelo se mi je, da mi nekdo polaga težak kamen na ramena, pod katerega teže se mi kolena šibe.

"Odhajate? ... Niti imena tvoje ne vem, ljubezen moja... a odhajate?"

"Ime... Izrekel si ga. Ljubezen!"

"To ni tvoje ime!" Pogledala me je. Globoko. "To ni moje ime? Torej hočeš ime ženske?" je vprašala počasi. "Ali ne pokvariš s tem vzduha najine srece?"

"Sreča ni popolna, ljubezen moja... Žena mi bodi."

"V pismu ti povem... Sedaj nočem... ne maram rušiti poezije s prozo. V pismu bom ženska..."

Tisti poljub pred vrati hotela, ko mi je rekla, da mi pove v pismu, je bil, ki ga ne pozabljam. Bil je bog, ki je ustvaril v meni mogočen svet lepote in utripov, vse ustvarjajočih...

Senca sicer zaide preko teh utripov, senca pisma, ki sem ga prejel drugi dan, ko je ona bila že daleč od morja. Ali tista senca je le želja iz poezije napraviti prozo.

"Ljubezen, ki jemlje in daje," je stalo v pismu, "je sreča. In v tej sreči se čuti človek podobno velikemu bitju, v katerem ni trpljenja, a če je, je to trpljenje sladko. Ko pa se pojavi izkušnjavec, kakor nekoč v raju, in vstaja njegov izum, ki hoče obvladati, tedaj nastaja vsakdanost. Poezija se spreminja v prozo.

Za ženo si me hotel. Ali veš kaj je to? To je obvladanje. To je tisto, kar se hoče od ženske v trenutkih, ko ni ljubezni, a je poželjenje. Zato moram od tebe. Zakaj jaz sem že poželjenje — drugače..."

Pismo mi je padlo iz rok... Nisem je več videl. Nisem izvedel, kdo je bila kot žena.

Tisti zadnji poljub pred vrati hotela pa je, ki živi in v katerem živi — ona. Večen spomin in mogočen cvet lepote in utripov, vse ustvarjajočih...

(Konec.)

Preveč breskev

Pridelek breskev v Californiji je letos preračunan na 300.000 ton. Ker pa smatrajo, da je zahteva na trgu le za kakih 150.000 ton breskev, jih bodo ostalo polovico uničili.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2667 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Prijetna in okusna domača jedila. Cene umerne. Potrebne toline.

PATRIOTIČNI VETERANI



Veterani svetovne vojne so v svojih zadnjih demonstracijah za bonus v veliki vojni naglašali "neomajeni patriotizem" in klanjali "komuniste" iz svojih vrst. To je varok, da komunistična skupina, ki je skušala ovojiti to gibanje veteranov za svojo propagando in bonus, ni uspela. Dobila pa je spet veliko "publiciteto" in to je glavno kar Foster hoče in želi.

Drobne vesti. — Nekaj o prošlem zboru JSZ

Bridgeport, O. — Stavka premozarjev se traja. Nastalo je nekaj zmešnjave po nekaterih krajih od kar je governerski sestanek 10 pogojev, pod katerimi naj bi se rudarji vrnili na delo.

V Hocking Valley so vojaštvo zopet poslali in še v par drugih revirjev. Lepa vlada, ki pošilja namesto kruha bajonete in puške proti delavcem.

V nedeljo 19. junija ob 10. dopoldne bo poročal delegat kluba št. 11 o poteku in sklepih prošlega zbora JSZ. Pridite na to sejo vsi in povabite tudi somišljenike.

Pomankanje je tukaj nezno. Če se hoče revščino odpraviti, vam nudi pot soc. stranka. Socialistična platforma vsebuje določen načrt, po katerem bo v slučaju zmage spremenila položaj iz sedanjega kaosa v razmere, ko bo kruha in dela za vse. Pripustite v klub št. 11 tudi vi, da bomo skupno delovali za odpravo krivice.

Socialistična lista mora dobiti v Ohiju petindeset tisoč podpisov, predno bo stranka priznana in njenim kandidatom prostor na glasovnici zagotovljen. Ker je časa dovolj, in ker dobiva soc. stranka čezdale več vpliva med delavci vseh narodov, upam, da bomo to nalogo izvršili. Potrebno pa je, da pomagata vsi. Katerim sem poslal peticije, so prošeni, da jih čimprej napolnijo ter mi jih vrnejo, da jih dam v potrdilo notarju in odpošljem na pristojno mesto.

Pristopajte k SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI. Naročite si dnevnik "PROSVETA".

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.

Ustanovljeno nova društva. Društva članov (le) je treba za novo društvo. Naslov na list in na tajništvo je:

2667 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Ustanovljeno nova društva. Društva članov (le) je treba za novo društvo. Naslov na list in na tajništvo je:

2667 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Ustanovljeno nova društva. Društva članov (le) je treba za novo društvo. Naslov na list in na tajništvo je:

2667 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Ustanovljeno nova društva. Društva članov (le) je treba za novo društvo. Naslov na list in na tajništvo je:

2667 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Ustanovljeno nova društva. Društva članov (le) je treba za novo društvo. Naslov na list in na tajništvo je:

2667 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Ustanovljeno nova društva. Društva članov (le) je treba za novo društvo. Naslov na list in na tajništvo je:

2667 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Pogodbo s pogrebnikom F. Ermencem za moje kosti sem shranil za ogledalo. Hrastrvem da je še hripav, Polnik Zaitz se smehlja, ko zmerom, pesimist Radelj preklija, ker je ostal Proletarec v koritaškem in raketirskem mestu, Barbič pa kuje letake o ABC razlagi socializma, o pitanju svobodne ljubavi itd.

Nič se nisem izvedel, kaj so rekle kuharice na Hrastravo ponudbo. Tako, vidite, smo imeli razen resnih ur na zborovanju tudi precej špasa.

Upajmo, da bodo sklepi zboru rodili dobre sadove. Če pride v JSZ tudi večje število hrvatskih in srbskih delavcev, kot so obetali, bo postala JSZ bržkone največja federacija v soc. stranki.

Milwaučanje zaslužio za vzorno aranžiranje priredb in drugega v zvezi z zborom vse priznanje. — Joseph Snoy.

Vtisi z IX. zbora JSZ

Virden, Ill. — Deveti redni zbor JSZ v Milwaukeeju ni ostane vedno v spominu. Nisem pričakoval tako iskrenega sprejema, ne tako navdušenega zborovanja.

Razprave so bile večkrat obširne, toda ves čas stvarne. Tikale so se največ našega dela v bodoče na podlagi dosedanjih izkušenj.

Na takih zborih imaš priliko, da se seznaniš s sodrugi in sodružicami iz raznih krajev, česar si jako vesel, ker so snidenja ne samo prijateljska nego iskreno sodružna. Razen veteranov srečava mlade sodruge, ki se navdušeno vežbajo za agitatorično delo.

Na zboru smo čuli mnogo govorov, ki so dali delegaciji ognjevit vzpodbudo. Pozdravili so nas tudi zastopniki milwauškega mesta ter wisconsinških socialistov.

Našim milwauškim-westalliskim sodrugom ter sodružicam gre priznanje za fino aranžiranje prireditve. V soboto, ko je bil v počast delegaciji prirejen banket, je bila S. S. Turn dvorana polna. Več sto ljudi je bilo pri omizju. Ne le dobro postrežbo, tudi dober koncertni spored so nam dali ob tej priliki. V nedeljo večer

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ se vrše vsak prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženskega odnosa prvi tork ob 8. zvečer. Mladinski angleški odsek vsak petek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v S. N. D. Sodrugi in sodružice, agitirajte in pridobivajte novih članov in članice klubov ter novih narodnikov Proletarcu. V organizaciji in izobrazbi je naša moč.

Člani in članice so vršili delo roka v roki, nič mrmanja, nego povsod dobra volja. Zato pa je bil zbor v vseh oziirih uspešen. Ta zbor bo imel v zgodovini delavskega gibanja med ameriški Jugoslovani neizbrisno častno poglavje.

Po delu je človek upravičen tudi do zabave. Milwaučanje so nam jo oskrbeli v obilni meri.

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street JOHNSTOWN, PA. Tel. 1475.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvatskem, Slovaškem, Čehem, Poljem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

POTEM KO TEMELJITO

prevdarite vse okoliščine, boste prišli do zaključka, da je vaš denar res najbolj varno naložen v

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.

Sto izvodov za dva dolarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dolarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredbo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naroče. Pošljite naročilo pravočasno!

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2667 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Prijetna in okusna domača jedila. Cene umerne. Potrebne toline.

Vožnje cene v Evropo znižane.

SAMO \$101.23

iz Chicaga do Ljubljane.

Kamor in kadar želite potovati vprašajte za informacije pri

NATIONAL TRAVEL AGENCY

1664 BLUE ISLAND AVE., VOGAL 18th ST., CHICAGO, ILL. Tel. Canal 1233

Zastopniki vseh glavnih parobrodskih in železniških družb. VINKO ARBANAS LOUIS DRNEK

RIM

Poslovenil Ethin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Naenkrat je Dario ceremoniozno pozdravil damo, ki se je le v družbi enega gospoda v velikanski kočiji mimo peljala.

"Moja mati," je enostavno dejal duhovniku.

To je Pierre poznal, vsaj vikont de la Choue mu je bil pripovedoval njeno povest: O njenem drugem zakonu s petdesetimi leti, po smrti kneza Onofrija Bocanere, o načinu, kako je še vedno krasna žena kakor mlado dekle na korzu s pogledi vjela lepega, petnajstletnega mlajšega moža, ki ji je bil všeč. In kdo je bil ta mož, ta Jules Laporte? — Nekdanji seržan švicarske garde, baže nekdanji trgovski potnik s svetinjami, ki se je bil v izrednem slučaju kompromitiral s krivimi relikvijami. Naposled je napravila iz njega markiza Montefiorija, ki je imenitno izgledal — zadnjič vitez srečolovec v legendarni deželi, kjer poročajo pastirji kraljice.

Ko je prišla velika kočija zopet mimo, je Pierre pogledal oba. Markiza je res presenečala v svoji razcveteli, klasični rimski lepoti, velika, močna, temna, z glavo boginje in pravih, nekoliko močnih potez; njeno starost je izdajal le mah, ki ji je pokrival gorjajo ustnice. Marki pa, ta romanizirani Zenevec, je kazal s svojimi širokimi, krepkimi častniškimi pleči in s svojimi navihanimi brki res ponosno dostojanstvo. Pravili so, da ni neumen, pa zelo živahen in gibčen ter da zna jako dobro zabavati dame. Tako se je z njim ponasala, da ga je povsod vlačila s seboj in kazala; z njim je začela na novo živeti, kakor da ji je dvajset let, in v njegovem objemu je uživala malo, iz katastrofe vile Montefiorija rešeno premoženje. Na svojega sina je tako popolnoma pozabila, da ga je videala le včasih na promenadi in ga pozdravljala kakor slučajnega znanca.

"Oglejva si solnčni zahod za sv. Petrom!" je dejal Dario, zavedajoč se svoje vloge vestnega vodnika.

Voz se je vrnil na teraso, kjer je igrala vojaška godba. Pihala so delala strašen hrup. Mnogo kočij je že stalo, da so dame in gospodje mogli poslušati, okrog pa se je nabirala neprenehoma rastoča množica navadnih sprehajalcev. S te čudovite, zelo široke terase se je odpiral prekrasen razgled na Rim. Onkraj Tibere, preko medlega kaosa novih okrajev poleg dvorca se je dvigala cerkev svetega Petra izmed zelenja Monte Marija in Janikula, potem je prihajalo na levi vse staro mesto, neskončna plošča streh, valovitost, nepregledno morje poslopij. Ali pogledi so se neprenehoma vračali k sv. Petru, ki se je v čisti, veličastveni veličini vzpenjal proti azurnemu nebu. Pogled na polagoma za velikom zahajajočem solnce na dnu ogromnega neba je kazal s terase sliko zvišenosti.

Včasih je videti kakor prelom krvavih oblakov, bliske velikanov, ki gredo z gorami drug nad drugega in obleže pred gorastnimi razvalinami gorečih mest. Včasih se odražajo le rdeče razpokline od temnega jezera kakor da je kdo vrgel mrežo iz svetlobe vanj, hoteč potegniti zapadlo solnce iz njegovih vodnih rastlin. Včasih se spušta dol rožnata megla kakor nežen prašek, ki ga je posul z biseri droban dež, čigar zagrinjalo je zagnilo tajinstvenost horizonta. Včasih je kakor triumfalni izprevid, ves škrlaten in zlat, oblaki vozovi, ki gredo po ognjeni cesti, galere, ki se peljejo po azurnem morju, sijajna, fantastična parada, ki polagoma izginja v poglajajočem se mračnem brezdnju.

Ali ta večer je kazal Pierru zvišeno živo sliko pokojne, bleščeče in brezupne veličine. Najprej je bilo solnce ravno nad cerkvijo sv. Petra, zahajajoče na brezmadežnem, jasno jasnem nebu, še tako svetlo, da ni moglo oko prenašati njegove bleščobe. V tem sijaju je bila cerkev videti kakor beložareča, kakor iz tekočega srebra, v tem ko so bile strehe Borgia, sosednega okraja, videti kakor izpremenjene v žareče jezero. Potem je žar jenjavil, kakor je prihajalo solnce nižje, in zdaj je oko lahko gledalo vanj; potem se je počasi veličastveno spustilo za cerkev, ki se je vsa odražala v temni modrini, ko jo je obdajalo zanjno skrito solnce le še z avreolo glorijske, iz katere so švigali plameneni žarki, da je bilo kakor zlata krona. In tedaj se je pričelo kakor slika iz sanj; čudovito je bila razsvetljena vrsta okenj pod kupolo; luč jih je izpreminjala, da so bili enaki rdeče razžarjenim odprtinam plavja in človek bi bil lahko mislil, da je sila ognja dvignila ogromno ploščo iz rdeče žrjavice v zrak, kjer prosto plava, cerkev pa počiva na njej. To j trajalo komaj tri minute. Spodaj so se pogrezale nepravilne strehe Borgia v vijoličastih soparnih meglah; obzorje od Janikuba do Monte Maria se je zarisalo z različno črno črto, v tem ko se je sedaj nebo izpreminjalo v škrlat in zlato. Neskončno pokojno se je v nadlovelski svetlobi razpenjalo nad izginjajočo zemljo. Nazadnje so ugasnila okna, ugasnilo je nebo in nič ni ostalo v razgrinjajoči se noči kakor nedoločna, boljbolj brezobzirna obla cerkve sv. Petra.

Ta hip je nekakšna tajna zveza misli zopet

dvignila Pierru visoki, žalostni, k propadu se nagibajoči postavi kardinala Bocanere in starega Orlanda pred oči. Na večer tega dneva, ko je bil spoznal to dvojico v svojih upih tako velikih mož drugih za drugim, sta stala oba pokonci na obzorju nad njiju ponižanim mestom, na robu neba, po katerem kakor da je segala smrt. Ali naj se z njima ve, tako porušil, vse ugasne in izgine v noči dopolnjenega časa?

V.

Drugi dan je prišel Narcise Habert ves zbežan Pierru povedati, da se dela njegov nečak, monsinjor Gamba del Zoppo, tajni komornik, bolehnega, ter da zahteva dva do tri dni, preden more sprejeti mladega duhovnika in se pobaviti z njegovo avdienco. Pierre je bil torej obsojen, da se ne gane, ker se ni upal poizkusiti, da bi prišel po drugi poti pred papežovo obličje; popolnoma so ga bili uplašili in bal se je, da bi vse pokvaril s kakšnim nerodnim korakom. Po sili nezaposlen je začel ogledovati Rim, hoteč vsaj porabiti svoj čas.

Svoj prvi obisk je namenil razvalinam Palatina. Že ob osmih jutraj je odšel ob jasnem nebu povsem sam in se napotil v ulico S. Teodoro do omrežja, ki zapira vhod med paviljonoma čuvavca. Takoj je pristopil eden teh in se ponudil za vodnika. Pierru je bilo ljubše slediti svoji fantaziji, prepustiti se na slepo srečo svojim odkritjem in svojim sanjam; ali sitno mu je bilo odkloniti ponudbo moža, ki se je prijazno in vpludno smehljaj ter govoril prav razločno francoščino. Bil je majhen, čokat mož, bivši vojak, okrog šestdeset let star, štiriogleda, rdečkastega obraza z gostimi belimi brki.

"Če hoče torej gospod abbe za menoj... Vidim, gospod abbe, da ste Francoz. Jaz sem Pijemontanec in poznam prav dobro Francoze; bil sem z njimi pri Solferinu. Da, da, naj pravijo, kar hočejo; bili smo pobratimi in človek ne pozabi na take reči. Prosim, tukaj na desno."

Ko je Pierre dvignil pogled, je opazil vrsto cipres, ki obdajajo planjavo Palatina na strani Tibere. Ko je prišel, jo je bil že opazil z Janikula. V neznomnem zraku je bilo temno zelenje dreves videti kakor črne franže. Kazun tega ni bilo videti nič. Klane se je razpenjal gol, umazan, prašnosiv, potresen z nekaterimi grmovi zelenike, izmed katerih so se svetili deli starinskih zidov. To je bila opustošenost, gnidava turobnost izkopavanja namenjenih tal, in le učenjaki so se mogli navduševati ob njej.

"Tam gori so hiše Tiberija, Caligule in Flavijcev," je nadaljeval vodnik. "Ali te pustimo za konec, iti moramo po vrsti."

Vzlic temu se je za trenotek obrnil na levo in se ustavil pred neko jamo, podobno brlogu v boku hriba.

"To je Lupercale, kjer je volkulja dojila Romula in Rema. Prej je bila še videti pri vходу smokva Rominal, ki je čuvala dvojčka."

Pierre ni mogel pritižiti smehljaja, ker je podajal stari vojak svoje razlage tako enostavno in s takim prepričanjem in ker je bil vrhutega tako ponosen na vso to staro slavo, ki je bila njegova last. Ali ko mu je ponosni možak pokazal poleg jame ostanke zidov, sledove, kjer je bila Roma quadrata, segajoča navidezno res do ustanovitve Rima, se je zbudilo njegovo zanimanje in srce mu je začelo utripati. Gotovo se to ni zgodilo, ker je bila prikazen čudovita, zakaj šlo je le za nekoliko sklesanih in brez cementa ali vapna nakupčenih kamnov. Ali tukaj je vstajala preteklost sedemindvajsetih stoletij in to okrušeno, očrnelo kamenje, ki je nekdanj nosilo mogočno stavbo krasote in siile, je dobilo naenkrat nekaj veličastvenega.

Nadaljevala sta obhod in korakala zopet na desno, vendar od strani hriba. Zadnji konci palače so morali segati dotod: Ostanke portikov, polomljenih stebrov, še pokoncu stoječi stebri in trizi so obrobili grapovo pot, ki se je vila med zmršeno pokopališčno uravo. Vožnik, ki je tako dobro pravil, kar je znal, ker je ponavljal vse to že deset let gannadan, je še vedno postavljaj najavomljivejšo hipotezo ter je dajal vsakemu kosu razvalin svoje ime, vsakemu pripisoval pomen in zgodovino.

"Avgustova hiša," je nazadnje dejal kazoč z roko na kup prsti.

Sedaj se je Pierre, ki ni videl absolutno ničesar, vendar upal vprašati:

"Kje pa?"

"On, gospod abbe, menda se je koncem zadnjega stoletja še videlo pročelje. Vhod je bil z druge strani, iz Via Sacra. Na tej strani je bil velikanski balkon, ki je gledal na Cirkus Maximus. Z njega je človek lahko opazoval igre, kakor da je v cirkusu. Sicer pa je palača, kar lahko konstatirate, še vedno zakopana pod velikim vrhom tu gori, pod vrhom vile Mills. Ali kdor bo dovolj denarja za izkopavanje, ga bodo našli, to je gotovo, prav kako Apolonov hram in kakor Vestinega, ki sta bila poleg."

(Dalje prihodnjič.)

Zdrava logika

Najsvetejša pravica vsakega človeka je pravica do življenja in njegovih dobrin. Kapitalizem pravico do dobrin odreka, in s tem odvzema milijonom tudi pravico do življenja. Socializem bo ta kapitalistični nazor strmo glasil. V vašo korist je, da ste socialist.

SOCIALISTIČNO GIBANJE IN ŽENSTVO

Poročilo Ane P. Krasne na IX. rednem zboru JSZ dne 28. — 30. maja 1932

(Nadaljevanje.)

Naš ženski odsek v Clevelandu šteje sedaj 47 članic, od katerih jih sedemnajst plačuje polno članarino, ostale pa prispevajo običajnih pet centov z moškimi. Odsek je aktiven in je že precej pripomogel k gmetnemu in moralnemu napredku kluba. Mi mi natančno znano, kakšni so odnosi med moško in žensko skupino kluba, niti ne kako se razumejo sodelovanje med seboj, a vzlic temu sklepam, po tem kar mi je bilo poročano, da je med njimi dovolj dobre volje za napredek in bi bilo umestno dati tej dobri volji spodbude z organiziranjem nadaljnjih sličnih ženskih skupin.

Za poživljenje agitacije med žensstvom v ta namen, bi vam priporočala sledeče:

1) Vsak klub, ki ima večje število aktivnih članic, naj bi skušal organizirati ženski odsek. Na ta način bi se dobilo v gibanje marsikatero žensko, ki iz enega ali drugega vzroka nerada hodi na moške seje. Tu di politike se navadno manj obira v ženskih skupinah in zato je upati, da bi se v splošnem priključili takim odsekom več žensk kakor pa jih moremo dobiti v mešane klube.

2) Naše konference naj bi sprejele v svoje pravilnike točko, ki bi določala izvolitev posebnega ženskega ali pa tudi mešanega odbora, kateri bi deloval nato, da bi se posamezni klubi res pobirgali za pridobivanje ženskih članic v klube, obenem pa bi ta odbor pomagal pri organiziranju ženskih skupin, kjerkoli bi to bilo mogoče. K temu bi še pripomnila, da bi bilo umestno organizirati ženski klub, kjer iz gotovih vzrokov ni mogoče organizirati moške skupine.

Pridobiti ženske v gibanje in potem pozabiti nanje, je zgolj potrat časa in energije. Vsi vemo, da je vzelo precej let, obilo truda in požrtvovanja preden je bilo mogoče pridobiti in obdržati v našem gibanju tisto število sodrugov, ki jih

imamo danes v zvezi. In ker nam je vse to znano, ne bomo pričakovali čudežev od strani žensk, četudi je resnica, da kadar začne ženska hoditi pravo pot napredka, stopa hitreje naprej kakor moški. Vkljub temu pa ni umestno pustiti žensk brez potrebne vestranske spodbude, ki v delavskem gibanju veliko pomeni.

Vspodbuda, bodrenje, medsebojno in od strani pristojnih mest mora biti. Kjer tega ni ne more biti pravega napredka. Tudi med žensstvom, ki se ali že bo v bodoče med nami udeleževalo ne bomo beležili posebnih uspehov, ako bomo ženske prepustili samim sebi in se brigali zanje in njih delovanje v naši skupni stvari le mimogrede.

Vsem nam je znano, da se med nami ne priredi skoro nobena kulturna in tudi ne druga prireditev brez sodelovanja naših žensk, a če zasledujemo v splošnem odmeve iz našega kulturnega delovanja, dobimo nehoti vtis, da je vse to v resnici le moško udeleževanje, ženske pa so poleg za nekakšen potreben a ne poseben vajen privesek. V delavskem gibanju opazimo isto napako — isti skoro neizogibni in često takorekoč podzavestni nazor moških. V delovanju za socialistično stvar moramo seveda prijeti tak nazor krepko za vrat in ga izrinuti iz svoje srede. — Mi se borimo za iste cilje in ideje in se moramo zato boriti tudi proti vsem ostankom našemu delovanju škodljivih tradicij.

Če bomo torej kdaj v bližnji bodočnosti pridobili v naše vrste večje število sodruge, se bodo s tem pojavile tudi nove zahteve in dolžnosti. Ena najglavnejših zahtev ozir. potrebo brezdvoma žensko glasilo v kakršnikoli obliki. Ta ideja je mnogim neljuba, a jaz mislim, da bi delavski list z žensko prilogo vlek in istočasno bi vršil kar najboljšo agitacijo med žensstvom. Iz take priloge bi se naše ženske mogle poljud-

no učiti socializma in spoznavale bi obenem veliko potrebo ženskega udeleževanja v delavskem gibanju, vse to pa bi vodilo v pravo, smiselno žensko udeleževanje med nami.

Izdajanje primernih brošur, letakov itd. bi tudi veliko pripomoglo k boljši agitaciji med žensstvom — moškim se tolmači socializem na vse te načine že več desetletij in čas je že, da se stori nekaj v tem oziru tudi za ženske. Ženska ima po svoji strani še tehtnejše razloge, da se navzame socialističnih idej kakor jih ima moški — te razloge pa ji je treba predočiti v razumljivi in prepričevalni pisani ali živi besedi.

Različne razprave, lahka predavanja po sejah ali ob posebnih ženskih večerih bi zamogla precej koristiti, ker se na ta način čistijo pojmi in se obenem pridobiva na znanju. Sodrugi, ki so količjak zmožni v to smer bi se morale zavzeti za prirejanje takih razpravljaj, sodrugi pa naj bi nudili svoje sodelovanje s tem, da članice svojih klubov k temu spodbujajo in se tudi udeležijo njih razprav kot poslušalci, obratno pa naj se sodrugiče udeležujejo sličnih ženskih razpravljaj v svrhu učenja in boljšega razumevanja naših skupnih idej. Glavni urad pa naj bi od svoje strani sodeloval in spodbujal, dajal nasvete in če potrebno tudi gradivo ali snovi za razpravljaja. Na ta način si bomo vzgojili in vsposobili med seboj marsikatero dobro agitatorico. — Gredeč po naših naselbinah sem opazila, da imamo Slovenci precej žensk, ki bi bile zmožne delovati uspešno na enem ali drugem polju našega delovanja, toda nihče se posebno ne potruži pritegniti take ženske med nas. Smo pač še precej pomanjkljivi v tem oziru in se težko polotimo kake novosti, saj končno še ni tako dolgo tega, ko so naši moški prav debelo gledali, če je prišla na društveno sejo kak ženska z namenom, da seji prisostvuje. Časi pa so se v marsičem spremenili, po svetu in med nami. Danes stojimo vsi skupaj kakor zbežani v vrvežu gospodarskega poloma, ki nas preti ugonobiti z ostalim delavstvom vred — vsi, moški, ženske, mladina, stari, priseljenci in stoodstotni, vsi obetimo bič razmer, katere smo pomagali ustvariti in zato imamo tudi vsi enako dolžnost, dolžnost skupnega delovanja za odpravo neznosnih razmer. Danes se niti zdaleč ne smemo več ravnati po pravilih, ki narekujejo, da naj bo mož borec, a žena naj doma čaka na izid borbe, ki ima odločevati med vedno revščino ali izboljšanjem življenjskega standarda. Ne, čas zahteva, da stopi v borbo tudi žena in se vsposobi v bojevnico, katere bo vzgojila proletarijatu mladino, ki bo znala stati na straži za svoje človeške pravice. Takih delavskih bojevnic potrebujemo in takih si vzgojimo v naših delavskih

skupinah, pa bomo storili svojo dolžnost napram družbi in bodočim generacijam.

Izobrazite delavsko ženo in izobrazili ste delavstvo. (Konec.)

Atentati na Japonskem

Japonski militaristi so s svojo propagando sfanatizirali toliko ljudi, da ni zdaj noben japonski državnik, finančnik ali kak drug magnat več varen svojega življenja. V teku nekaj mesecev je bilo ubitih par ministrov, en premier in en vpliven finančnik. Atentatorji so večinoma mladi ljudje, ki mislijo, da so državniki pri rovanju "interesov Japonske" premalo energični.

Na drugi strani pa je razveseljivo, da se gibanje proti militarizmu tudi na Japonskem močno širi. To je skoroda glavni vzrok histerije militaristične kaste, ki se boji za svojo tisočletno nadvlado.

Dolgovi Zed. držav

Dolgovi Zed. držav so znašali koncem maja 1932 \$19,036,916,646. V teku dobrega leta so narasli okrog tri milijarde. Dolgovi Zed. držav koncem vojne, namreč 31. avgusta 1919, so znašali \$26,596,701,648 in ob vstopu v vojno 31. marca 1917 pa le \$1,282,044,346.

Priredbe klubov

J. S. Z. in drugih soc. organizacij

JUNI.
IMPERIAL, PA. — Piknik kluba št. 31 JSZ v nedeljo 19. junija na Jeleničnikovem prostoru, Cliff Mine. SPRINGFIELD, ILL. — Piknik kluba št. 47 JSZ v nedeljo 26. junija na Logarjevi farmi.

JULIJ.
CHICAGO, ILL. — Piknik okrajne organizacije Soc. stranke v nedeljo 10. julija v Elmtree Grovu. MOON RUN, PA. — Konferenca soc. klubov in društev Prosvetne moke v nedeljo 31. julija.

AVGUST.
CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ in odsekov v nedeljo 7. avgusta na Močilnikarjevi farmi. CHICAGO, ILL. — "Moonlight" piknik soc. pevskega zbora "Sava" v soboto 13. avgusta pri Kegu v Willow Springsu.

POWHATAN POINT, O. — Zborovanje vzhodnoohijske konference JSZ koncem avgusta.

OKTOBER.
CHICAGO, ILL. — V nedeljo 23. oktobra dramska predstava kluba št. 1 v dvorani ČSPS.

NOVEMBER.
CHICAGO, ILL. — V nedeljo 27. nov. koncert "Sava" v dvorani ČSPS.

DECEMBER.
CHICAGO, ILL. — Dne 31. dec. Silvestrova zabava kluba št. 1. (Druge priredbe kluba št. 1 v prihodnjih mesnih: V nedeljo 6. feb. dramska predstava v ČSPS. Dne 12. marca angliški program v dvorani SNPJ. Dne 30. aprila koncert "Sava" v dvorani SNPJ.)

(Tajnike klubov prosimo, da nam sporočijo datume svojih priredb, da jih uvrstimo v seznam.)

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 za tri mesece. Naslov: 540 Juneeau Ave. MILWAUKEE, WIS.

KER NI DENARJA ZA VOŽNJO...



Charles Hyatt poje z ženo in otrokom iz kraja v kraj po ali pa v tovarnih vlakih. Premočujejo v vagonih, ali pa na prostem. Prepotovali so na ta način razdaljo med San Franciscom, Calif., in Uniontownom v Pa.

KLUB ŠT. IMPERIAL, PA.

31 J. S. Z.

priredi v nedeljo 19. JUNIJA na

Matevž Ušeničnikovem prostoru

CLIFF MINE, PA.

VELIK PIKNIK

v prid volilne kampanje.

Vabimo rojake v tej in bližnjih naselbinah, da pridejo na to prireditev v prid delavski stvari. Potrežba prvovrstna v vseh ozirih.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

CANKARJEVE IN DRUGE KNJIGE

Pišite po cenik
PROLETAREC

ROCKFELLER POMAGA DEMOKRATOM IN REPUBLIKANEC S PROHIBICIJO

Republikanci in demokratje so v kaši zaradi ekonomskega kaosa, v katerega so vrgli de-
želo. Ljudstvu so naložili nad



JOHN D. ROCKFELLER, JR.

milijardo novih davkov in ob enem se vedno znižujejo plače ne le delavcem v industriji nego tudi javnim nameščencem.

Ker za kapitalistično politiko ni zdravo, da bi ljudstvo razmišljalo o nji, so v teh tednih dvignili republikanski in demokratiški politiki s pomočjo svojega časopisja velik dirndaj za in proti prohibiciji. Za referendum o nji se je izrekel iz istega imena John D. Rockefeller ml., ki je bil dozdaj suhač in pravi, da ne on, ne njegov oče in ne njegov ded niso nikdar poskušali alkoholne pijače. Podpirali so suhaške organizacije in propagando demarso in moralno. Naravno, da kadar se tak človek izrazi v prilog odprave prohibicije in za državno kontrolo produkcije in distribucije alkoholnih pijač, je to velika "novica" in z njo se ljudsko pozornost vsaj za nekaj časa odvrne od važnejših dnevnih vprašanj.

Naše delovanje je bilo odkrito

Milwaukee Wis. — V opisanju devetega rednega zbora JSZ se je tukajšnji list "Obzor" poslužil svojega običajnega sumničnja.

O razpravi za selitev "Proletarca" v Milwaukee ali Cleveland piše S. v svojem poročilu: "S posebno vneto, ki je jasna samo nam Milwaukeečanom, se je potegovala za preselitev milwaukeeška delegacija. Očividno pa njeni argumenti na zbornici niso napravili pričakovane vtisa —"

S tem hoče S. povedati, da so igrali pri tem kakšne osebne nameni glavno vlogo in previdno zamolči resnični potek te diskuzije, ker bi drugače ne imel poudariti za nesmiselnost navedenja.

Da pa tudi v tem slučaju ovržemo njegove neresnične trditve, naj bo tukaj navedeno, kako se je v resnici končala dotična razprava.

Po čitanju obeh resolucij glede selitve "Proletarca", to je od klubov iz Clevelanda, Milwaukeeja in West Allisa, se je razvila običajna debata v katero je poseglo okrog 20 delegatov in poročevalcev. Debatata se je pričela ob 3. pop., ob 5. pop. in je bila zaključena

drugi dan, takoj po otvoritvi zbora, ko je odbor podal svoje poročilo. "Obzor" poroča, da je vzela ta debata eno tretjino časa, to je, ves dan v soboto, kar pa je neresnična, absurdna trditev.

Po skrobo dnevnici debati, par minut pred peto uro je pisec tega zahteval besedo k dnevnemu redu, povdarjajoč, da ima na rokah področnosti in dokaze, potem katerih bo stvar rešena v nekaj minutah. Zbornica pa je takoj zaključila da naj predsednik konvencije imenuje posebni odbor petih članov, kateri naj o zadevi razpravlja na svojem posvetovanju in poroča o zaključkih drugi dan. V odbor so bili imenovani sodrugi iz Milwaukeeja, Chicaga in Clevelanda. Drugi dan zjutraj je pisec tega dopisal podal svoje poročilo, preloščeno s prejšnjega zasedanja in naznanil, da je vsaka debata glede selitve lista odveč in sicer enostavno zaradi mnogo višjih cen tiskarn. "Proletarec" ima v Chicagu nižje cene za tisk, kot pa sta jih mogla nuditi s svojimi informacijami Cleveland in Milwaukee. Poročano je bilo nadalje, da je le za lastno tiskarno mogoče doseči nekaj nižje cene za tisk. Ostali člani posebnega odbora so izjave potrdili, nakar je zbor sprejel predlog, da se za deveto prepušči upravnemu odboru Proletarca in eksekutivi, katera mora upoštevati vprašanje lastne tiskarne. Zadeva je bila rešena torej v dveh urah in pol in ne v enem dnevu, kakor trdi Obzor.

To dejstvo jasno priča, da niso kakšne osebne "samo milwaukeeški znani cilji" igrali nobene vloge, kot trdi v svojem opisu g. S.

Ko sta milwaukeeški in westalliski klub razpravljala o selitvi "Proletarca" je bilo za članstvo merodajno samo eno vprašanje in to je, izboljšanje gospodarskega stališča lista in nješar družega. V resoluciji, predloženih po obeh klubih se je izrecno povdarjalo, da je članstvu vseeno, kje se list tiska ali kje izhaja in bo glasovalo tudi za najbolj oddaljeno

Ekonomska napredovanje delavcev je v združništvu

Kjer koli živi civiliziran človek, tam dobi svoja živila v prodajalnah. Večino, preveliko večino teh prodajalnih upravljajo privatni business za privatni profit! Zdravni gibanje je edino, ki nudi izhod iz privatnega izkoriščanja in vrne delavcu ves dobiček na njegovem nakupu jesti. Poroči tega je umestna izjava, da vsak dober socialist bi moral biti odjemalec katere si bodi zdruge v kraju kjer živi.

Slovenski socialisti in njih simpatizirji v Clevelandu v tem oziru lahko veliko pripomorejo. Družin je precej, in ako gredo na delo, lahko organizirajo dnevno dostavljanje naročil na dom iz katerekoli treh trgovin zdruge. Skliče naj se sestane vseh, ki se poslužujejo drugih trgovin, se zedinijo za dneve dovažanja in dostavljanja na dom, drugo pa uredi odbor zdruge. V Collinwoodu in Euclidu pa naj se poslužijo trgovine na Waterloo in 168 cesti, ali pa naj naročijo dostavljanje na dom.

Socialisti so vedno in povsod stali na strani zdravniškega gibanja, in gotovo hočejo to storiti 100% sedaj, ko je slovenska zdruška otvorila eno največjih kampanj za pridobivanje novih odjemalcev in delničarjev. Vabljeni so najviljudnejše, da se pridružejo drugim odjemalcem in pri tem pomagajo odpraviti izkoriščanje delavstva pri nakupu živil in drugih življenjskih potrebščin.

Kampanjski odbor Slov. Zdrušne Zveze.

ali pozabljeno naselbino, ako se dokaže, da ista nudi boljše pogoje za obstanek lista. Prav taka ideja je vodila clevelandške sodruge v njih delovanju za selitev lista. Mr. S. bi moral vedeti, da mi nismo kakšna buržoazna organizacija, v kateri igrajo glavno vlogo vselej le osebni interesi poedincev. Če bi imela naša kluba, oziroma njuno članstvo, kake "samo milwaukeeško razumljive cilje in namene", bi njih zastopniki ne predložili dokazov, radi katerih je bilo nadaljevanje debate, kar se tiče samo selitve lista nepotrebno, in bi ne delovali na to, da se je razprava zaključila, ko je bilo na govorniški listi še 18 priglavlencev.

Vprašanje lastne tiskarne pa je bilo nemogoče rešiti na zboru in je bilo logično, da se je stvar dala v roke eksekutivi, katera jo bo končno predložila članstvu v rešitev.

Fr. Novak.

Čezdalje slabše!

West Park, O. — Delavske razmere niso več "kot po navadi", ampak z vsakim dnem slabše. Nihče ne ve, kako bo čez leto. Kapitalisti svojega gospodarstva ne planirajo, nego dirkajo z njim za profiti in od časa do časa v krizo. V Rusiji razvijajo gospodarstvo po določenem načrtu in ga predvidevajo za leta naprej. Pa je res čudno, kako je mogel primitivni, kosmati mužik tako prekositi rafiniranega, veččega, civiliziranega Amerikana!

Dne 31. maja smo tu imeli pod pokroviteljstvom kluba št. 6 javen shod, na katerem je bil ustanovljen angleško poslujoči klub 33. warda. Glavni govornik je bil Guy Strickend, ki se je veliko prizadeval, da smo dosegli ta cilj. Upamo, da se novi klub razvije v močno strankino postojanko.

Math Bizjak.

Brat Chas. Pogorelec v Zagrebu umrl

V Zagrebu na Hrvaškem je dne 13. maja umrl v starosti 64 let Josip Pogorelec, brat Chas. Pogorela, tajnika JSZ v Chicagu. Pokojni Josip je živel v Zagrebu okrog 40 let, kjer je postal splošno znan veletrgovec, zastopnik v mestnem svetu, član nadzornega odbora mestne hranilnice itd. Zapuščala soproga, enega sina, dva brata v svojem rojstnem kraju v Žimarah pri Sodratici, v Zed. državah pa brate Charlesa v Chicagu, Mikea v Boone, Colo. ter Francka in sestro Frances v Pueblu, Colo.

Josip Pogorelec se je gibal v Zagrebu največ v trgovskih krogih in se asimiliriral deželni in njenemu jeziku. Bil je priljubljen in spoštovan v vseh krogih. Njegovim sorodnikom naše sožalje.

"Socialistična" revolucija v Čile

V južnoameriški republiki Čile je bila 4. junija vržena vlada in prišla je na krnilo nova, ki je obljubila socialne reforme, brezposelnim uposile, restrikcije nad tujim kapitalom in slično. Iz časniških vesti je bilo razvidno, da so vstopili v novo vlado liberalci, socialisti in komunisti. Že iz tega je jasno, da je bila ta revolucija slična mnogim drugim v latinski Ameriki, kjer se vlade menjajo v revolucijah preko noči. Socialistična stranka v Čile je vprašala za pristop v soc. internacionalo, toda eksekutiva o tej aplikaciji ni še definitivno sklepal, kot poroča iz Zuricha. Poročila o premembli vladi in koaliciji so bila zelo konfuzna, ena vsled nepoznanja razmer, druga pa, ker jih je gotovo časopisje namenoma potvarjalo.

Več o tem preobratu v republiki Čile bomo poročali v prihodnji številki.

ZANESLJIV ZAGOVORNIK

Delavski tisk je v vsakem slučaju zanesljiv zagovornik in branitelj delavčevega ljudstva.

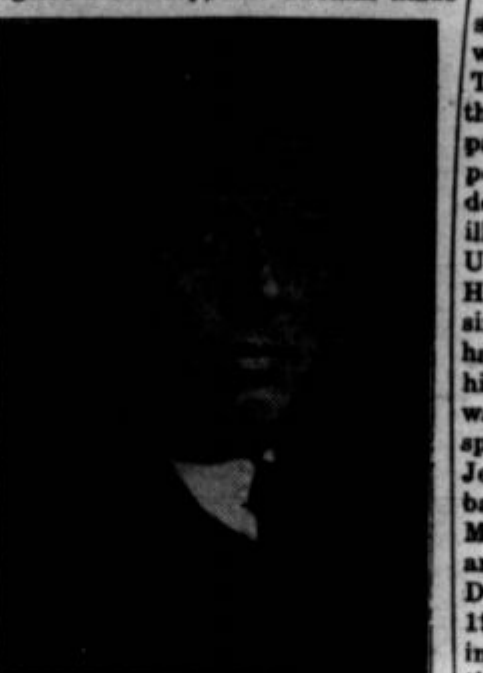
The Socialist National Standard Bearers

NORMAN THOMAS is nationally known as a leader in the Socialist and labor movement in this country. He is the author of a number of books and pamphlets, and numerous magazine articles, interpreting current American economic problems.

Mr. Thomas has taken part in many free speech fights on labor's behalf, twice submitting to arrest and both times winning vindication at the hands of the law. He has been a candidate, on the Socialist ticket, for Governor of New York State and Mayor of New York City, each time polling a large vote. He was the Socialist candidate for president in 1928.

Mr. Thomas was born November 20, 1884, in Marion, Ohio. His father was a clergyman, as was his grandfather. After attending the grammar and high schools of Marion, Mr. Thomas entered Princeton where he was graduated in 1905 at the age of 20 with the degree of Bachelor of Arts. In 1911 he was graduated from the Union Theological Seminary with the degree of B. D.

Before entering the Union Theological Seminary, Mr. Thomas made



NORMAN THOMAS.

a round the world tour during which he had an opportunity to familiarize himself with national and racial problems abroad. His church connections kept him in constant contact with social work on which he placed great emphasis. In 1906 and 1907 he was a worker in the Spring Street Neighborhood House, a settlement in the heart of the New York tenement district. He took up his residence in East Harlem there to become pastor of the East Harlem Presbyterian Church and head of the Federated Presbyterian agencies on the upper East Side, at that time populated by workers. He became a member of the local public school board and carried on widespread welfare activities for the poor and needy in his district.

During the serious unemployment of 1914, he and his wife in cooperation with the Union Settlement ran one of the largest unemployment work-rooms in the city.

Mr. Thomas' career as a Socialist and laborer began 14 years ago. Previous to that he had frequently taken sides with labor on controversial issues. Both on religious and economic grounds, he courageously opposed American's entrance in the World War. He helped to organize the American Union against Militarism and the Fellowship of Reconciliation. During the New York municipal elections of 1917, he supported a Socialist—Morris Hillquit, who made an historic race for Mayor.

Mr. Thomas soon after the Hillquit campaign, severed his connections with the church. He joined the Socialist Party in 1918, and, in the short space of 10 years, has become one of its outstanding leaders. Since then his record has been one of continuous fighting for better international relations, civil liberties, municipal reforms, strike relief and trade unionism.

When the famous Passaic textile strike of 1926 broke out, Mr. Thomas was one of its staunchest supporters. This strike will be remembered for the violence against strikers and newspapers practiced by the local police. Meetings had been forbidden. Thomas believed this action was illegal. Through the Civil Liberties Union, he hired a lot near Passaic. He mounted a tree and began addressing a large crowd of strikers. He had spoken but a few minutes, when his meeting was broken up and he was placed under arrest. Thomas spent the night in Hackensack, New Jersey County Jail. Released on bail, he was never brought to trial. Mr. Thomas is now suing for false arrest, asking \$100,000 damages. During the earlier textile strike of 1919, the police turned off the lights in the hall where he was addressing the strikers. Undeterred, Mr. Thomas read the Declaration of Independence to them by candle-light.

Mr. Thomas is a director of the League for Industrial Democracy, member of the Executive Committee of the Civil Liberties Union, member of the Executive Committee of the American Fund for Public Service, Chairman of the Emergency Committee for Strikers' Relief, Associate Editor of "The Nation" and "The New Leader", author of "The Conscientious Objector" for which the late Senator Robert M. LaFollette wrote an introduction, author of the "Challenge of War", and "What Is Industrial Democracy", and editor of the "New Tactics in Social Conflicts", and "Prosperity". More recently he has published "America's Way Out" and "As I See It".

THE story of James H. Maurer, named for the second time for Vice-President on the Socialist ticket, is a typical American success story, but with a big difference.

James Hudson Maurer was born in poverty, he lived face-to-face with dire poverty and degradation, he worked hard and he worked himself up by sheer merit and courage, but



JAMES H. MAURER.

the difference from the usual "success" story is that he worked himself up to a place of influence, of usefulness and of importance in the service of his fellow-workers. He never served himself, he gave himself wholly to his class and in return he won their admiration, the devotion and their affection.

Maurer is no longer a young man. He was born in Reading, the city that he has brought so much distinction to, April 15, 1864, and he is therefore now 68 years old. He is of Pennsylvania Dutch ancestry, the son of the official lamp-lighter of the city. When he was a boy, "I liked to loaf around the cinder-bank", he once said, "and listen to the yarns of the professional bums as they told me of their travels. My one great ambition was that some day I too might grow up to be a bum. In those days, there were no compulsory education laws, no truant officers, no child labor laws, no mother's pensions."

Little Jimmie began his working career at the age of six as a bare-foot newsboy. Then began a career of work that included working in factories, cramping, even working as a comedian on the stage. It was not until he was 16 years old that he learned to read and write. And on his 16th birthday he joined the labor movement.

In the Populist days he ran a paper called "The Kicker", and later he became a Socialist. In 1901 he ran for office for the first time, and

polled 161 votes for Controller. He was a working plumber at the time, and he was giving a great deal of time to Socialism. From that day to this every ounce of his energies was given to Socialism and the labor movement.

He served sixteen years as president of the State Federation of Labor, he served six years in the Pennsylvania Assembly and four years as Finance Commissioner of his city. He fathered the old age pension movement, he is a world-renowned expert on the subject of social legislation, he has traveled widely abroad as a student of labor conditions, and he is recognized as one of the ablest, the simplest and the sincerest men in public life in this country.

It Is About Time

In this depression, governments all over the world are struggling with economic problems. Millions of men without jobs suffer from lack of food, shelter and clothing through no fault of their own. Many a strong mother's heart grows weak because their children, too, suffer from the pangs of hunger and want. Yet we live in the midst of plenty for all if properly distributed.

Industries have become paralyzed because of the inadequate system of distribution. Neither of the two old parties, the Republicans and Democrats, have a constructive program that would take this country out of its present state of affairs. They have failed in everything, to relieve the workers from their miseries. It is time that the people realize that the capitalist system, supported by the two old parties has collapsed and that they begin to think in terms of a new social order—Socialism.

Labor unions should also do their part to cooperate with the Socialist movement. Arbitrary standards cannot hold. One dollar and 10c per hour may be right under some conditions and also out of line for other conditions. In fact, arbitrary standards may stand in the way of progress at times. There must be cooperation in the responsibility and hazards of business. There are striking illustrations of cooperative industry, but where this principle is thoroughly tried it works even on the environment of greed and competition under the present system.

Away with the profit system! Let's replace it with Socialism and bring the spirit of cooperation into industries and labor until wages are as important as dividends and human life is more sacred than money. American industry must come to the place where it is not a means of building large dividends for the few, but giving a good livelihood for the many. In other words, there must be for industry a government "of the people, by the people and for the people."

Frank Boltezar Jr., Pueblo, Colo.

About The JSF Convention Held in Milwaukee

"Welcome Yugoslav Delegates," read the sign above the entrance of the S. S. Turn Hall in which the JSF held its ninth regular convention. Upon our arrival in Milwaukee we were greeted at the station by several comrades and delegates.

Fortunate enough to be the delegate from branch 5 at this convention, it was all new to me, as I had never attended a convention before. It was a great experience nevertheless, to hear the different opinions of delegates on the various problems. It was a lesson that has made me think more of the present conditions than ever before. The functions of the Educational Bureau of JSF was also made more clear to me. Then too, it was interesting to note the number of young delegates present and the attention given to the report on the Youth Movement which was represented with delegates from Illinois, Michigan, Kansas, Ohio, Pennsylvania and Wisconsin.

The Milwaukee comrades can boast of the hospitality given us during our stay in their city. We had the banquet Saturday where several of the city officials and Slovene comrades spoke. The following day, with Sheriff Benson in the lead, the delegates were taken for a sight seeing trip thru some of the interesting parts of the city. The police escorted us, passing up all red lights. If we would have been in any other city I hardly think we would have been accorded the same privileges. Sunday evening a concert was given by the singing society Naprej, Ladies Chorus "Planinska Roža" participating and a one act English comedy staged by comrades of the English Section of branch 37. The Puncer sisters in their solo number took the house by storm.

Late Monday evening most of the delegates left Milwaukee, some stopping in Chicago. During my stay in Chicago, comrade Oscar Godina acquainted me with many friends and showed me different parts of the city. We also visited offices of Proletarec, SNPJ and the Socialist Party Headquarters. I also had the opportunity of attending the meeting of the senior branch 1 and enjoyed the discussion on Socialism vs. Religion and the executive committee meeting of JSF held a week later.

Frances Langerholc, Johnstown, Pa.

Campaign Picnic at Imperial

Branch 31 JSF of Imperial, Pa., is sponsoring a picnic on Matt Usenick's farm, Sunday, June 19, at Cliff Mine. Directions to this location: Take Route 22 and 30. About 300 yards from where Route 22 branches from Route 30 (Quinn's Corner) take the dirt road to your right. Follow that road and it will take you to the picnic grounds.

Those going from Imperial should meet at the Slovene Hall from where a truck is scheduled to leave at 2 P. M. daylight saving time. More trips will be made later.

The entire proceeds of this picnic will be contributed to the Socialist campaign fund. A good time for all is certain. Everybody welcome!

Josephine Yarnick, Imperial, Pa.

Our Comrades Organize New English Local

West Park, O. — On May 31st we had a meeting under the auspices of the Socialist Club No. 6 at the J. N. D. Hall, 12912 McGowan Ave. The principal speaker was Rev. Strickland, who spoke on Socialism or Starvation. The object of this meeting was to establish a new club composed of the younger generation. We had quite an attendance and, although the number of members enrolled was not very large, we have confidence in our ability to work up a powerful unit of the Socialist Party. Our section consists of a

Norman Thomas has just written another book which you must read

AS I SEE IT

173 pp. \$2.00

BLUE CLOTH

Sent postpaid from

Socialist party, 549 RANDOLPH ST. CHICAGO

large number of workers and with continued effort we will be able to make good progress. We urge the assistance of the local Socialist Clubs in our movement. Their co-operation will be greatly appreciated.

Any person who can reason things out will see that without "planned" economy and stabilized industry, which enables every workman to enjoy the benefits of American Standards of Living, he will have to continue suffering the effects of one depression after another. Let us use our brains and pull together.

Frederic Augustine.

Twenty "little blue books" by leading Socialists on twenty phases of socialist thought and action

The LITTLE LIBRARY of SOCIALISM ONLY \$1.00!

Socialism and the Farmer's Problem	ALGERNON LEE
Socialism and Culture	UPTON SINCLAIR
Why I Am A Socialist	HEYWOOD BROWN
Socialism and the City	Mayor DANIEL W. HOAN
Will Socialism End The Evil of War?	DEVERE ALLEN
Pioneers of Socialism	McALISTER COLEMAN
Incentives Under Socialism	G. D. H. COLE
Socialism and the Trade Unions	JAMES ONEAL
Current Objections to Socialism Answered	JOHN M. WORK
The Socialist Goal	FRED HENDERSON
The Betrayal of the Workless	McALISTER COLEMAN
Can Socialism Prevail in America?	JAMES ONEAL
Forces Making for Socialism	PAUL BLANSARD
Organizing the World for Socialism	CLARENCE SENIOR
Socialism and the Individual	NORMAN THOMAS
Socialism and Women	MARION PHILLIPS
The Practical Accomplishments of Socialism	MORRIS HILLQUIT and NATHAN FINE
The Practical Program of Socialism	HARRY W. LAIDLER
The Political Philosophy of Socialism	MORRIS HILLQUIT
Socialism and Communism	NORMAN ANGELL

ORDER FROM:

PROLETAREC (BOOK DEPARTMENT) 3639 W. 26th STREET CHICAGO, ILL.

NAŠ PROGRAM

Boj proti sedanjemu sistemu in za socializem do zmage.

Večja socialistična stranka.
Več klubov JSZ z večjim številom članstva.
Več aktivnosti v klubih.
Več socialističnega mišljenja med socialisti.
Več društev v Prosvetni matici.
Več kulturnih društev z delavsko ideologijo.
Več delavske prosvete v delavskih organizacijah.
Poostreitev borbe proti zavajalcem.
Gojitev socialističnega prepričanja v delavcih, da postane nepremagljivo.

Income Tax Not Enough

It would appear that the time has come for the Socialists of America to consciously lead its adherents one step forward.

What we have in mind at the present writing is this matter of an income tax.

When President Hoover and other opponents of the plan to tax big incomes for unemployment relief purposes warns that such a tax will kill private initiative and result in a shrinking of big incomes he is not entirely wrong. We believe it will do exactly that. And we likewise believe that it should be made quite plain that the time has come when private initiative must be replaced by public planning.

Not only the incomes, but the industries from which incomes are derived, must become the property of society. In reply to Hoover's warning, the correct answer should not be a denial of the dangers of high taxation under Capitalism, but the insistent assertion that Capitalism itself must end.

The profit motive must cease to be the mainspring of human activity. Human welfare must become the driving force of industry.

Taxing the rich appears to be the proper thing right now—as an emergency measure. But the problems which confront the world today will not be solved until the sources of wealth are owned collectively and operated collectively for the benefit of mankind and not for private profit.

The thing which must be said to the present masters of wealth is not: "Make money and give the government a portion of your profits," but "private ownership has failed to function, we will now conduct the business of life for the public good."

—Reading Labor Advocate.

What's a Million?

The three Mellon brothers control resources estimated at nearly \$8,000,000,000. Of course there is a lot of guess work as to the actual amount. They don't know how wealthy they are.

Some years ago we asked a reputed millionaire how much wealth he had. "Two or three million dollars," was his answer. He wasn't just sure whether he was worth two or three million dollars.

Besides, what is a matter of a million dollars anyway? You would never miss it, would you, from among your belongings? It is not unusual for our very rich to forget a million or so. A few years ago the auditors of one of our big fortunes went over the accounts and found one and one-half million dollars deposited in one of Chicago's banks that had been forgotten.

The folks in front of the poormaster's office in our courthouse and the folks who wait for their handout on South Wyman street know just what it is to forget a million or so.

Haven't we made an awful mess of this world? You can see the guilty one every time you look into a mirror.

Just come to think of it, the people who are jobless, broke and homeless, place into the hands of "Andy" Mellon and his two brothers an amount that if invested at 5 per cent would yield a yearly income of \$1,308 for each of 305,521 persons.

Aren't we good to "Andy" and his brothers while we let our own people stand in the breadlines?—The Labor News.

Where There's a Will There's a Way

Just suppose that the president of the United States, the senators and the members of the house of representatives were really in favor of bringing the depression to an end and establishing permanent prosperity for all the people.

How easy it would be to do so!

Of course, we do not mean to say that it would not entail a vast amount of work and planning, but we mean to say that it is easy to find the way to do it, and to begin the process. The way is to take over the great industries and run them for the benefit of the people, instead of permitting them to continue to be run for private profit.

Itching To See

The Doukhobors, a religious sect, parading naked in a British Columbian city, were sprinkled with itching powder by the police, then thrown in jail on charges of nudism. It's a shame to punish people whose only crime was pulling off an advance fashion show, showing how most of us will be dressed if this "temporary business depression" temporizes a few years longer.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J. LOTRICH

Down East in the State of Connecticut they have virtual slavery and they don't know it. Young girl apprentices are forced to work three weeks to gain their experience at 10 cents per week. After they are paid \$3 a week of 56 hours. If that isn't slavery, what is? Is it possible that such conditions exist in these United States, the press and politicians are asking? Then they rush to change the law which permits capitalists to exploit young girls. Is it any wonder so many girls go wrong? Where is that liberal element that has tried to be fair and get the children out of the industries? What do those great magnates and their political henchmen have to say to this criminal exploitation? Today, when millions of idle hands are urging for something to do, why not return the young children to school and replace them with unemployed men? But, if they did that, the greedy barons wouldn't be able to make their rotten millions because the men would expect more pay while the children are defenseless.

The mighty monarch of the Middle West's Utilities has crumbled. Samuel Insull accumulated a vast fortune by plundering and gambling and lost most of it the same way to other gamblers who will, no doubt, continue to plunder and steal. Capitalist newspapers have lined up along the "wailing wall" and shed cloudbursts of soggy tears for the capitalist "who would rather bury himself than his fellowmen". And now the poor fellow is sailing for Europe to re-compose his bearings. And they didn't believe us all along as we've been saying that such fellows don't know what they are doing and what they expect to achieve.

Insull has been responsible to a great extent for the development of many important projects. However, always with the aim of profits and dividends and never for the sake of service to the people. The structures now will serve to enrich others and will completely overshadow the good Insull might have intended. This would never be so had he placed service above dividends and profits, at the head of all of his projects. In the latter case they would remain as the finest monuments to him that had developed them rather than despicable structures of greed and lust. The generations to come will know Insull only as an exploiter and gambler who gambled away all his gains and advantages.

Even if everything else Chicago has is broke and out of commission our good city rulers have discovered that one department is financially

sound and in good order. That department is the public waterworks owned by the people of Chicago. And no more than they discovered this avowed fact they can't bear to see it. No, sirree—it's not fair to have a self sustaining project, much less a profit making one. So they propose to sell our water works to a private concern patterned after Hoovers individualistic style. They claim this to be a good opportunity to redeem the city from its morass, to pay the school teachers, police, firemen and other public employees. We have been humiliated enough by the scandals involving our public officials. We must not let them throw out the only stable department and if they propose to carry out their plans let us arouse so strong a sentiment that it will rock the council chambers and city hall to the ground.

This cruel world again despises the symbol of dog eat dog. In the greed for more money and power even those who have succeeded Insull are doomed to follow his final path.

Now, once more, a little about the prohibition question. By the time this appears in print the republicans will be holding their convention in our city and no doubt a plank to place the wet question to a referendum of the people will be adopted. In this way they will fool the people once again. Right now the wet issue is all the rage. Not one of the delegates gives a single thought to the question of jobs for the unemployed. They expect to revive industry with the renewal of beer manufacture but they give no thought at all to the fact that we have more speak eases today than there ever were saloons before. That more people make home brew than ever before worked in breweries, etc. We are opposed to prohibition but will not allow the republicans to bluff us into another "chicken in every pot" thru beer and wine. We have said before, let the government make and sell beer, wine and whiskey.

The Canadian government has taken over the radio broadcasting stations and will operate them as a function of the government to teach the people and to bring them the various arts without a lot of advertising announcements between every number. I'll bet there's millions of Yankees who would be "tickled" to get that break.

A street corner meeting will be held by the English Division of club No. 1 JSF Thursday, June 16, at Millard Ave. and 26th Street. We urge our comrades to come out and assist us in gaining the people to our cause. We will start at 8 P. M.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

The Socialist party of Cook county at a recent meeting has outlined plans to conduct more street corner meetings during the summer months. Several branches have already sponsored such meetings at which large crowds gathered and listened to the speakers. The English Section of branch 1 JSF, at its meeting held last Thursday, decided to sponsor at least two open air meetings a month. Members will be notified of the date, place and time and are urged to be present and give all cooperation possible. The message of Socialism must be brought before the public and now is the time to do it.

Several comrades of the senior branch were present at the meeting of our English Section last Thursday. Considerable discussion in making this unit a more active Section of branch 1 was stressed by a majority of the members present. There is always plenty of work to be done in the Socialist movement and right now times are most opportune to build up the party. Every member must make it his or her duty not only attend meetings, but spread Socialism, agitate for new members and distribute literature. Just idling our time away, moaning about hard times will not bring about any changes. We must enter the field of political action, conduct open air meetings and have the cooperation of every member in all activities.

In this issue comrade Yarnik of Imperial, Pa., announces a picnic that branch 31 JSF will sponsor Sunday, June 19, at Cliff Mine. All who will attend will most surely enjoy themselves and our wish is that they have a good attendance. The net proceeds of this affair will be contributed to the Socialist Party Campaign Fund.

The topic of religion and Socialism on which comrade Zaitz lectured at the last branch

meeting provoked considerable discussion following his talk. Due to the late hour and the several comrades still wanting to speak, this subject and discussion will be continued at the next branch meeting to be held Friday, June 24. Socialist friends and sympathizers are invited.

On Sunday, July 3, the Chicago SNPJ Federation will hold their annual picnic at Sterzina's Grove. The committee have arranged to sponsor baseball games, rope pulling contests and various other events. From Cleveland, a delegation from their federation is expected to attend this picnic. Music for both young and old will be furnished by John Kochevar's orchestra. Admission tickets are 25c in advance and 40c at the gate.

The Socialist party of Illinois within the last year did some splendid work organizing new branches through-out the state. Outside of Cook County, 10 new branches were organized. In Springfield with the cooperation of branch 47 JSF, organizers Wm. Busick and Hy Fish from California, stopping on their way to the Socialist party convention, formed a new English local of which comrade Joseph Brinocar, a Slovene, is secretary.

"The Road Ahead", a primer of Capitalism and Socialism by Harry W. Laidler, has recently been published. This book is illustrated and written in a language that can readily be grasped by younger readers, seeking for a simple account of our present industrial order and of proposed roads out of our social disorder. The book sells for \$1 and can be secured at the Socialist Party Headquarters, 549 W. Randolph St., Chicago.

People get tired standing at the door listening to peddlers. So they buy a radio and listen in comfort.

What Socialism Means To You

Perhaps you are one of the favored few who has not been pinched by the depression, one whose bank is still solvent and whose bond coupons are still promptly redeemed at the interest date. In which case, Socialism means but little to you.

But if you are an average American citizen, if you are unemployed or live in daily fear of losing your job, if your little investments have been wiped out, if your bank is in the hands of a receiver, if you don't know where to turn for the family bread, then Socialism means much to you. It is your path, your way to salvation.

For Socialism means, first of all, security. Security for the man who works, not security for the bloated profits of private enterprise, which piling up, unconsumed, choke the commercial life of the country.

Socialism means a planned and rational economy, one in which there will be no overproduction, no glut of goods to rot in warehouses while hungry men walk the streets with black despair tearing at their hearts.

Socialism means a permanent job for every able worker and decent care and comfort for those who are unable to work. Socialism means the banishment of depressions from the earth, for depression is the natural child of greed. Greed which steps up production, knocks down wages and prices and knowing in advance the havoc it will create, says, "After me the deluge!"

And Socialism means, finally, the end of the parasite, he who sucks the blood of his fellow men. It means that the folk of the world shall all live together in a sane, sober and decent society in which each shall share in the benefits which he creates. Are you with us?—Fred Warren.

Empty Cradles

More divorces, fewer marriages, and birth figures so low as to constitute a record are the salient features of the forecast of the vital statistics for 1931.

These reflect the tendencies of the time. Many of the inhibitions against divorce are crumbling.

There is an increasing recognition that marriages that have reached an incurable stage of unhappiness are better broken.

This does not mean that there are more marital misfits in this age than any other. Most marriages are happy and successful. It is only the failures which publicity makes conspicuous.

The reluctance to enter into matrimony is, in some considerable degree, attributable to economic stress.

Unemployment, low wages, uncertain prospects are powerful auxiliaries to Mr. Punch's advice to those about to marry.

And economic circumstances, also, are among the most important factors in the decline in births.

Most parents argue that it is better to bring up a small family properly than a large family in harum-scarum fashion.

And who shall say them nay?

—London Daily Herald.

The Way Out of Barbarism

There is one point at least on which we agree with Henry Ford—that charity is a barbarous thing.

Charity cannot be avoided under the present circumstances. Many human beings would starve without it. But—in a land filled with the good things of life—it is a barbarous method of supplying human needs. Those now receiving charity should be connected with jobs which would enable them to earn their living.

We have no quarrel with temporary expedients and makeshifts, to enable the unemployed to get by until something better is achieved.

But we shall not be satisfied until the right thing is done. We shall not be satisfied until every willing worker is supplied with the opportunity to earn a fine living and surround himself and his family with abundance.

How can that be done?

We know of no way except for the people themselves, through their government, national, state and local, to take over the major industries and run them for the common good.

These industries now shut down, or run on short time, and work such men as they do employ too long hours, because they are not run for the common good but are run for the private profit of a few. So long as they do not pay what are considered adequate private profits for the few, they are not permitted to be operated to the full extent. And, in so far as they do operate, they work the men too long and thereby fail to give employment to as many as could be employed.

There is no escape for that kind of a situation under private ownership. While it lasts—while capitalism lasts—in spite of all makeshifts that may give some people employment, there will have to be the barbarism of charity.

The law of struggle is the law of life. Only the dead can stay put.

THE STRAIN IS BEGINNING TO TELL

